

Ariany

Revista associada a la
Premsa Forana de Mallorca

Any XXVI

Nº 198

Juliol - Agost 1995

J. C. 95.

Telèfons d'interés

Ajuntament.....	56 11 82
Farmàcia.....	56 13 61
Col.legi Públic.....	56 13 20
Urgències (Insalud).....	061
P.A.C. Vilafranca.....	56 05 50
Ambulàncies.....	55 40 75
Ambulàncies.....	20 65 65
Urgències Son Dureta.....	17 50 00
Urgències Manacor.....	55 44 94
Ambulatori Manacor.....	55 42 02
Guàrdia Civil.....	062
Bombers.....	085
Funerària Sant Joan.....	52 60 53
Telèfon de l'Esperança....	46 11 12
GESA avaries.....	84 33 33

Pluviòmetre.

Juliol

Dia 4 ... 18 litres.

Agost

Dia 8 ... 13 litres

Dia 19... 55 "

Dia 20... 8 "

Dia 25... 8 "

Total .... 84 litres

ARIANY

REVISTA LOCAL INDEPENDENT

PLAÇA DE SA CREU, 2

07529 ARIANY

TELÈF. i FAX: 56 12 87

D.L.: PM 207-1971

Edita

ASSOCIACIÓ CULTURAL ARIANY

Grup de Redacció

GABRIEL FRONTERA MESTRE

JAUME TABERNER RIBOT

CATALINA PONT JULIÀ

TOMEU BAUÇÀ FRONTERA

MARGALIDA TABERNER RIBOT

Dibuixos

JAUME CAPÓ SANSÓ

Imprimeix

"Apóstol i Civilizador"

***

Els ARTICLES, CARTES i COMUNICATS
publicats EN AQUESTA REVISTA SOLS EXPRESSEN
l'opinió dels SEUS AUTORS.

Pàg. n°

- 2 Contingut
- 3 Homilia de la Festa de la Mare de Déu d'Atotxa, per Pere Ribot.
- 4 Pregó de les festes de 1995, Per Bàrbara Càneves.
- 6 Ses Festes.
- 8 Un poc de tot, per Biel Tovell.
- 14 Societat.
- 15 Cartes a la redacció.

Ariany temps enrera.
- 16 Entrevista a Antoni Pascual i Ribot, per Biel Tovell.
- 19 Esports, per Tomeu Bauçà.
- 20 50 preguntes a Francisca Cànaves Mestre, per Mª Magdalena Genovard, Jerònia Sansó i Juan Carlos Vanrell.
- 22 1995, centenari del cinema
- 24 Novetats a la biblioteca.
- 25 Gaspar Melchor de Jovellanos.

Curiositats.
- 26 Gloses d'una caminada per ses festes, per Joan Frontera.
- 27 Varietats de figues de Mallorca, per Llorenç Julià.
- 28 Novetats a la biblioteca.
- 29 Passatemp, per Biel Tovell.
- 30 Servei de Promoció econòmica de la Mancomunitat Pla de Mallorca.
- 32 Sa Farola.

Homilia de la festa de la Mare de Déu d'Atotxa

(27 d'agost de 1995)

Germans preveres concelebrants, autoritats, veïnes i veïns d'Ariany i visitants:

A l'hora de compartir amb vosaltres la reflexió de la nostra Festa em sent com el padrí que sense adonar-se'n repeteix... i repeteix. Pens que és el que passa, any rera any, a tots els predicadors quan preparen l'homilia d'aquest dia. Ho dic perquè les dades i els fets són els mateixos que sentiu cada any. Ara bé, és bo que cada poble conegui la seva història i sàpiga quines són les seves arrels, pel que no hi és de més el que, festa rera festa, ens entretenim un poc fent memòria del nostre passat.

Per tot el món arreu les muntanyes o els llocs més elevats han estat molt apreciats pels habitants dels seus voltants, perquè des de l'altura es sentien més aprop de Déu o de les divinitats, segons fossin les seves creències.

Si vos heu fixat l'església d'Ariany està situada a la part més alta del poble i des d'aquí podem disfrutar d'una mirada que ens acostava a Déu.

Aquest és el mateix lloc a on els nostres avantpassats des de fa més de 400 anys s'han reunit per trobar-se amb Déu i pregar. Sabem que l'any 1570 el Bisbe Diego d'Arnedo va dir a l'ecònom de Petra que vinguéssim a beneir l'oratori que els ciutadans d'Ariany havien construït aquí. Possiblement des de sempre els habitants d'aquests entorns han tingut aquest turonet com a lloc de trobada amb Déu. Què de bo que també nosaltres, fills i descendents d'aquella

gent, sapiguéssim viure i madurar la nostra dimensió religiosa i sentíssim la més profunda estimació a aquest temple que aixecaren i milloraren els nostres padrins i repadrins.

Pareix ésser que la primera advocació que hi va haver aquí a la Verge va ésser a Santa Maria la Major, dita així per trobar-se al temple més gran de Roma, construït al segle IV; o també, des del segle IX, anomenada Mare de Déu de les Neus, degut a una tradició segons la qual el 5 d'agost va fer neu al lloc a on, a Roma, se li havia construït el nou temple.

L'oratori d'Ariany des de 1717, quan la família Cotoner adquirí el títol de Marquesos d'Ariany, els quals agraitos a la Mare de Déu d'Atotxa, que es venerava a Madrid, en duqueren una còpia perquè el poble d'Ariany també pogués estar sota la seva protecció.

L'any 1899 aquella imatge, degut que després de 200 anys ja estava corcada, fou substituïda per l'actual.

Entretant el poble d'Ariany creixia en nombre i en vivència religiosa, per això l'any 1866 l'encarregat de l'església d'Ariany, Dn. Toni Jordà, el Batle Pedani i gran nombre de majors contribuïents demanaren i aconseguiren del Sr. Bisbe que l'església fos erigida en Coadjutoria, és a dir, que tingués Vicari Coadjutor propi i resident.

Aleshores l'església era petita, i l'any 1908, per iniciativa del Vicari Dn. Martí Truyols, al que és la nau central se li afegí el creuer i el presbiteri, augmentant així la capacitat per poder rebre tota la gent. Encara

faltava el campanar per convidar a la gent a la pregària i un retaule digne per la Mare de Déu d'Atotxa, i ambdós foren beneïts l'any 1911.

D'aquesta manera el poble d'Ariany, que sentia seva nom i joia de tots, encara no es sentia satisfet, volia que les celebracions fossin festoses i alegres, i l'any 1927 es posà l'orgue que hi ha al cor. Però encara mancava donar la darrera empenta: que Ariany fos parròquia. esdeveniment que ocorregué l'any 1935, essent el primer rector Dn. Martí Truyols.

Segons veim en aquestes quatre pinzellades a la història de la nostra església, des de sempre i fins avui el poble ha col·laborat, generosa i desinteressadament, en totes les millores que s'han anat fent en aquest temple, fet que demostra que tenim el sentiment religiós que ens ve de molt endins.

Demaneu a la Mare de Déu que en aquest mon canviant sapiguem mantenir al dia la fe que rebérem dels nostres avantpassats, una fe que ens ajudi a viure amb dignitat i responsabilitat el progrés a que amb els dubtes com des del sofriment o amb la joia de viure sempre ens sapiguem retirar en aquest turonet i, després d'allargar la mirada des de la placeta, entrem dins aquesta església i aixecant el cor a Déu, Maria sempre ens allargui la seva mà, i com ella sempre tinguem el coratge de dir sí a la voluntat de Déu i ens comprometem a donar testimoni de la seva bondat i a millorar el món que ens ha donat. Així sia i per molts d'anys.

Pere Ribot.

Pregó de ses festes de 1995, a càrrec de Bàrbara Càneves

Bon vespre a tots.

Abans de començar, vull agrair a sa comissió de festes, aquest gran honor que m'han fet donant-me aquesta oportunitat de fer es primer pregó de ses festes d'Ariany, i també donar ses gràcies, en especial, a aquelles persones que tan gustosament m'han ofert els seus coneixements per poder-lo fer.

Demà, a les tres de l'horabaixa ets obrers de la Mare de Déu repicaran ses campanes i mentres posaran ses banderes ben amunt amb senyal i símbol de que es poble està de festa. Un parell de coets s'encarregaran de fer-ho més públic un poc més enfora.

Sí senyor, un any més a n'es poble es podrà disfrutar de ses festes d'una manera o s'altra, assaborint sa diversitat de gusts i aspectes que duu es programa. S'ens ofereix música, art, esports, religió, folklore, ball, focs... bé, com podeu veure, sa festa està feta un poquet per tots i jo, vos convit que també estigui feta per tots participant d'ella. Vos contaré sa participació i sa il·lusió que ha anat existint a n'es poble desde fa 100 anys i pico endavant.

Ses festes d'Ariany un temps eren més vistoses, però ho eren perquè sa gent era més senzilla i en poc feien festa.

Hi havia sa festa d'es ball d'ets Sequers: en temps de matances, ses de ses Tapareres i ses de Son Huguet que eren damunt s'era.

Un padrinet d'es poble m'ha contat que quan ell era fadrí es reunia amb quatre o més. Compraven rotllets de pasta de fulls i anaven a devers ses cases de Son Huguet a fer rifes. Era molt bon lloc perquè a n'aquells anys hi havia molta de gent, allà hi vivien a Ca'n Marvell, Ca'n Pipo, Ca'n Mas, Ca madò Jaumeta, Ca'n Sion, Ca'n Pou, Ca'n Peu i a Ca'n Resquill. Això ho feien un hora-baixa d'un diumenge qualsevol... després de sa rifa, sa gent ja s'animava i acabaven per fer un bon ball de bot damunt s'era; que era cantat per qualque veu decidida acompanyada per es to de ses guiteres, manbelletes o castanyetes...

Una altra festa era per sant Antoni, que un home d'es poble es posava un vestit molt lleig i es penjava una taleca plena de serradís i l'anava tirant per damunt es cap de ses al.lotes i al.lots. Feien una bona bulla.

Però més grossa que aquestes, era sa festa de sa patrona d'Ariany.

Un mes abans sa gent que vivia a n'es camp ja demanava a qualque arianyer: i quan són ses festes d'es poble?

Totes ses possessions ben arreu estaven habitades per qualque família: per Sa Cabaneta, per Sa Comuna, per Son Guillot, per Son Ribot, Son Boscà, Son Nigorra,... es vivia d'es treball de sa terra, i alerta que s'acostassin per sa festa si aquell any tenien molta de feina.

Una altra cosa que m'han dit és que com sa festa és a n'es final d'es mes d'agost i és temps d'ametlles, figues, garroves,... es més petitons de sa casa feien més feina i omplien més senalles d'ametlles perquè les donassin més doblers per sa festa. I sabeu qué feien amb sa pesseta que les donaven (si és que arribava a sa pesseta)?, idò compraven cocovets, torró a sa cocovetera... i a vegades un poc de gelat que llavors el feien simplement d'aigua, sucre i tal volta un poc de canyella.

Però ara veureu com per es mateix poble també es notava que venia sa festa. En aquesta carretera que avui duu cap a Petra (part davall sa costa de ca ses monges), es podia veure un bon grapat de dones amb un covò fet de canyes ple de roba. Anaven a fer ses estovalles ben netes a n'es Pou Jurà. Un poc més amunt hi ha es Pou Bo que com diu es mateix nom s'aigua era més bona. Allà sa gent carregava d'aigua perquè encara no existien ses cisternes bé per falta de coneixements o el més segur per falta de doblers.

Sa boca també notava que venien ses festes, una en-saïmada no vos diré que la poguéis fer tothom, però un bon pa es procurava. El feien de farina que havien mòlt a qualque molí d'es poble. Aquesta tasca consistia en que es moliner era avisat i amb un carretet (que pocs n'hi havia a n'aquell temps) anava a cercar es sac, el duia a n'es molí i després en haver-lo mòlt el tornava a l'amo. Avui encara existeixen tots aquests molins menys un, nombrant-los per ordre així com estan situats a n'es poble són:

D'en Marinero, Guillem Cuixa.

D'en Rigo, l'amo en Orell.

De sa Farinera, Piulo llavors el va vendre a sa família de Ca'n Gener.

De Ca'n Caldentey.

De Ca'n Palou, que ja no hi és.

De Ca'n Xarop, Ca'n Comunes va passar a n'en Guillem Cuixa.

D'en Piulo, d'en Piulo.

Llavors m'han dit que hi havia un forner que sa nomia l'amo en Ramon aquest s'aixecava ben dematí i anava per es carrers cridant: madones posau llevat. Aquestes pastaven i llavors amb un fanyador duien es pa a enforar a n'es forner.

També a n'es forn per sa festa ets que festejaven anaven amb s'al.lota a prendre un gelat i una ensaïmada. Costava una pessa de 4 i una de 2 (15 cèntims). Es que em va contar això, em va assegurar que només ho feien per sa festa.

Es dissabte de sa festa hi havia ball de dot, durava tot lo més fins mitja nit. D'aferrat no hi podien ballar, si no les despuntaven de ses Filles de la Puríssima (era un pecat).

Es diumenge es dematí sa cosa ha anat canviant al llarg del temps. Es sap segur que ses festes es vénen celebrant fa 153 anys, després d'haver duit a Ariany s'imatge de la Mare de Déu per la família Cotoner. De tan enfora poca cosa vos puc contar, sí que ses dones encara anaven vestides de pageses. Llavors es va anar llevant, i també que ses al.lotes solien estrenar un vestit per el Corpus, per sa Festa, segons com anassin de butxaca.

Amb es vestit més bo anaven tots cap a l'ofici. Fa 90 anys, quan es capellà era don Martí Truyols, es feien ofrenes amb canastres de flors i quan la gent besava el manípul des capellà li donaven un clavell o flor de s'ofertori. Fa 50 anys tornà canviar amb don Toni Rubí, va posar sa costum de donar un brot d'alfabaguera. Es significat ningú m'ho ha sabut dir quin era exactament. A n'aquesta planta primer la duien a l'església, llavors es va canviar com ara que la recolleixen s'Esbart de S'Auberg.

En aquells anys els obrers anaven per es poble cridant per es carrers: qué teniu res per la Mare de Déu?, passa la Mare de Déu!, i sa gent solia donar qualche cosa. L'any 1944 es van fer fins i tot estampes amb sa imatge de N.S. d'Atotxa, es dibuix va ésser dissenyat per don Bernat Ribot Genovart, un arianyer.

Es ball de l'oferta es va posar fa més poc temps. En tota sa gent més velleta que he xerrat diuen que és meravellós, però que quan ells per primera vegada varen veure ballar dins l'església va ésser una cosa grossa, no s'en podien avenir.

I no penseu que aquí a on es fa es ball no costàs es fer-ho. He sabut que en temps de don Martí Truyols, van aixecar l'església fent es dos creuers fins sa part de darrera. Vos diré que a Ariany a l'any 1945 hi va arribar a haver 1.392 persones, raó de damés per aixamplar l'església. Com era mala època hi va haver gent fins i tot que deia que Ariany hauria de tapar de fulles de figuera de moro l'església. Però ho aconseguiren, es mateixos arianyers la van construir, i per això amb carros anaven es dematí a cercar marès de Sa Comuna i tornaven just a temps per anar a missa que la deia llavors quan sortia el sol. Un any també aprofitant ses festes

(1942) beneiren ets dos ventanals des creuer i es d'es portal major.

Després de missa tothom anava a dinar i feien allò que no feien en tot l'any, menjar de tot i més.

No fa molts d'anys es feien unes bones botifarronades per es poble.

I sa festa continuava, es diumenge s'horabaixa anaven a n'es camp i allà feien ses carreres d'es cócs. Dies abans els obres anaven per ses botigues a demanar qualche cosa... bé siguin espartenyas, bé un gall, o un colom, el fermaven a una canya i es que guanyava el s'en duia. Hi havia carreres a peu, amb cavalls, mules, someres... Qualque any si plovia molt havien de fugir escapats d'allà perquè es banyaven a tall de pell.

També hi havia una banda de música que tocava a sa plaça. Estava composta entre altres per en Toni Barxo, en Joan Pavana, en Llorenç Mestre, Pere J. Ribot, Pere J. Cànaves... Després també hi havia ball. Hi ha hagut anys que per poder ballar sa primera sa gent pagava.

Es mateix diumenge es vespre, era costum anar a adorar la Mare de Déu a l'església. es dilluns ja s'havia acabat tot, tothom ja era a plegar figues, ametlles... i tot allò necessari per poder passar s'any.

Mirau, hem recordat es passat, i amb ell em vist que costa molt que ses coses perdurin i es conservin, elles totes soles arriben a desaparèixer, per això ens hem de mantenir i hem d'intentar que ses festes siguin de cada any millors. Es que ho siguin està en mans de sa gent d'es poble. Per tot això i més estimats arianyers i amics, vos desitg molts d'anys i bones festes.

A tots moltes de gràcies. ■

Ses festes

A darreries d'agost, com cada any arriben ses festes patronals, enguany, ja començaren el dissabte abans, dia 19 amb el pregó, s'ha de dir que enguany és la primera vegada que en la història del nostre poble es fa el pregó de ses festes, una bona iniciativa, que per anar bé hauria de tenir continuació en els propers anys, aquest pregó en teniu publicat a n'aquesta mateixa revista.

El diumenge 20 d'agost es va fer entrega dels rodets per participar a la VI maratò fotogràfica, la participació ve ser bastant nombrosa, i durant ses festes totes ses fotografies varen estar exposades a la unitat sanitària.

Al capvespre es posaren les banderes i repicaren ses campanes, tot a càrrec dels obrers de la Mare de Déu.

A la vesprada hi havia anunciats dos partits de bàsket que al final no es dugueren a terme per diversos motius, i amb això ja no hi tornà haver res fins el dijous següent, que es celebraren les semi-finals de futbol.

El divendres de vesprada futbol i més futbol.

El vespre inauguració de tres exposicions que s'havien realitzat, la de la maratò fotogràfica a la unitat sanitària, la "Mostra de Treballs Manuàls d'Ariany" títol totalment inadequat per lo que hi havia exposat, ja més que treballs manuals eren brodats i randes, aquesta exposició va ser un èxit, tant de participació com de qualitat, i d'aquesta manera es varen poder veure un gran mostruari de brodats, tant de creveta com de punt mallorquí i de randes, el muntatge estava molt ben lograt, lo que ajudava a donar més vistositat a l'exposició; i a la sala de plens de l'Ajuntament hi havia l'exposició de quadres de porcellana freda i palanganes de pa d'or i pintura de vidre, una exposició dels treballs que realitza l'arianyera Francis Frontera Genovart, uns quadres i unes palanganes molt vistosos, i que pareix que en quant a vendes, també va ser un èxit.

El vespre a la plaça nit de música a càrrec del grup local Sukifum i Hellish, acabades les actuacions la festa de l'escuma, que va ser un èxit, devia ésser per la novetat.

El dissabte ben dematí la caminada per a la Gent Gran, aquesta vegada era per les persones majors de 55 anys, quan acabaren hi hagué berenar per tots els participants.

Tot l'horabaixa hi hagué jocs per els al.lots, i un ginkana, fins que a les 19 hi hagué l'actuació del grup arianyer de play-back "La onda vaselina".

El vespre berbena a càrrec dels grups Oasis i Guantes negros, molta de gent ballant a la plaça.

Actuació del grup de play back local "La onda vaselina". Fotog.: Joan Ferrer.

Trencadissa d'olles a Son Huguet. Fotog.: Joan Ferrer.

Actuació del grup d'animació infantils "Carusses". Fotog.: Joan Ferrer.

Detall que es va donar als vellets que part del Consistori va visitar. Fotog.: Joan Ferrer.

Una novetat de ses festes d'enguany, també va ésser la visita del Consistori a les persones incapacitades per donar-lis les bones festes, un bon detall amb els nostres majors; al mateix temps les feien entrega d'un detall, un llibre i posteriorment d'una fotografia.

El diumenge, recollida de l'alfabaguerai l'Ofici, sermó del qual també es reproduueix a n'aquesta revista. Després de l'ofici un refresc a l'Ajuntament i entrega de trofeus de la maratò fotogràfica.

El capvespre futbol, i a les 20'30 missa vespertina amb l'actuació de la coral del Col·legi de Sant Agustí de Palma, acte seguit concert de la mateixa coral.

El vespre actuació de l'Escola de Ball de Bunyola i va tancar la vetllada l'actuació d'els Valldemossa.

El dilluns a les 10 del dematí tothom a Son Huguet amb bicicletes, allà trencadissa d'olles i arribats a Ariany, al camp de futbol amollada de diferents animals perquè la gent les agafàs.

L'horabaixa va ser horabaixa de carreres de bicicletes per les difents categories i organitzades per el Club Ciclista d'Ariany.

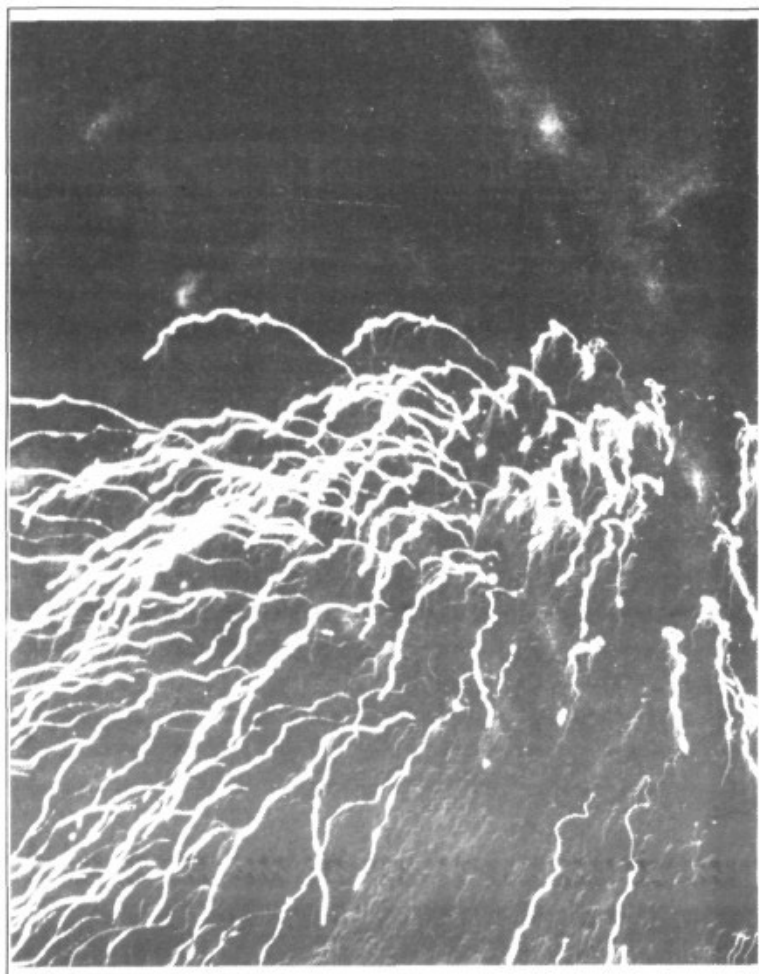
A les 20 actuació del grup d'animació infantil "Caruses".

El vespre vetllada de teatre a càrrec del grup Picadís, que va escenificà l'obra "Un xalet a s'estaca".

I com no per acabar ses festes un espectacular castell de focs i sa traca fi de festa.

Aquestes festes hi ha hagut actes per tots els gustos i per totes ses edats, d'això es tracta, què se podrien millorar? és vera, perquè sempre hi ha per afegir, però també hi ha un aspecte que limita molt a l'hora de fer festes i és es pressupost, un pressupost que s'hauria de mirar i tenir molt en compte ja que en haver passat ses festes res en tenim, què s'han de fer festes? sí, és vera però també s'ha de mirar de fer-les lo més econòmiques possible i sense malgastar els doblers.

I això han estat aquestes festes de 1995, ara ja podem començar a pensar amb les del 96. ■

Els focs posaren fi a ses festes.
Fotograf.: Joan ferrer.

Un poc de tot

Secció a càrrec de Biel Tovell

Festes Patronals

"Festes passades, coques menjades" i ja ho podeu imaginar, n'hi ha hagudes per tots els gusts.

La cosa, va començar bé amb un pregó, per primera vegada a Ariany, a càrrec de na Bàrbara Càneves. No puc opinar perquè no vaig poder assistir-hi, però sembla que va ésser molt interessant fent una repassada a les festes dels nostres avantpassats.

El divendres va començar el truí, amb una festa a base d'escuma per damunt la plaça, que sortia d'un tub. La veritat, és que va ésser una brutor, ara bé, la gent s'ho va passar bé; semblava una cosa per jovenots, però més d'un no tan jovenot, també va voler provar les sensacions, el batle entre ells. Jo tampoc m'ho vaig voler perdre i vaig intentar tirar-hi qualcú, amb la conseqüència de que també vaig rebre. Va ésser brut, però divertit.

A la festa, va actuar-hi el grup arianyer "Sukifum", damunt el qual, em reserv l'opinió.

El dissabte, es va començar amb una caminada pels vellets, quan quasi tothom dorm, a les 7 del matí, per seguir amb jocs a la piscina.

A mitjan horabaixa, es va fer una gincana molt ben duita pel regidor Jaume Capó i en Tomeu Bauçà, amb proves d'autèntic ingeni i pel qual tan sols cal donar l'enhorabona.

També sortiren les xeremies i en teoria el dimoni, ja que aquest, es va haver de quedar a la plaça perquè no podia donar dues passes seguides. És veritat que tenir a n'en Pep Rotger de dimoni és una cosa sentimental, però crec que és una errada molt grossa no haver comptat amb un altre dimoni per enguany, sabent que a Petra ja no ho havia estat per motius de salut.

El divendres, festa de l'escuma, una novetat a les festes d'enguany. Fotog.: Joan Ferrer.

Record, quan era petit, la por que tenia al dimoni, constituint la seva sortida i posteriors persecucions amb el garrot, el centre de "sa Festa". Darrerament, això s'ha perdut i des d'aquí reivindicaria que es prenguessin mesures per l'any que ve, ja que sinó, ens tornarem trobar amb la imatge trista d'un dimoni, que ja no fa por a ningú, assegut a la plaça amb la careta entre les mans, mentre les xeremies, fan el passacarrers tot sols.

A la nit, la berbena fou molt animada, amb dos grups de música que donaren marxa a tothom qui volia ballar; hi havia molta de gent de fora poble i moltes parelles ballaren els "balls de saló" que darrerament s'han posat tant de moda.

El diumenge, començà amb la tradicional recollida d'alfabaguera pels obrers, "S'Esbart de s'Auberg", que encara que ja no ballem, ens ajuntam per recollir l'alfabaguera i ballar l'oferta a l'Ofici, els xeremies i el dimoni, al qual també el vàrem haver d'asseure damunt el terradet de la furgoneta perquè pogués seguir-mos.

A les vuit, fa peresa aixecar-se, sobretot, si has vetllat, però us asseguro que val la pena fer-ho per anar a recollir aquesta ofrena que les cases arianyeres fan per la Patrona, i us asseguro que enguany, ha sigut espectacular, no per la quantitat, sinó perquè he vist dues alfabagueres que crec que podrien entrar al "guines". Les dues eren de l'amo en Miquel "Cossari" i feien 1'30 m. i 1'40 m. de diàmetre, per 0'80 m. d'alçada, feis comptes i s'hi heu tengut qualche vegada alfabagueres, imaginau si ha hagut d'ésser difícil arribar a n'aquest tamany.

L'Ofici, com sempre, va ésser concelebrat, amb sermó de Pere Ribot i ball de l'oferta.

A l'horabaixa, presentació de la S.D. Ariany, contra un 1ª regional, l'Algaida, amb un resultat esperançador,

El dissabte el vespre la plaça era plena. Fotog.: Joan Ferrer

Concert de la coral de Sant Agustí, el diumenge el vespre. Fotog.: Joan Ferrer

1-1, tenint en compte la ressaca dels jugadors i que l'Algaida, juga a una categoria superior.

A la nit, després de la missa, un més que discret concert a càrrec de la coral del col·legi sant Agustí de Palma, recordant l'extraordinari concert de l'any passat, he de reconèixer que enguany hem anat a menys i no de poc.

Després de sopar, vetllada folklòrica, amb el grup de Bunyola i els Valldemossa.

No pens criticar les actuacions dels dos grups que foren lluides, especialment la dels Valldemossa, ara bé, crec que a Ariany s'hi han de dur per aquesta vetllada, grups per fer ballar a la gent, no perquè la gent miri.

D'anys enrera, Ariany ha tingut fama entre els balladors de Mallorca i jo d'això en sé un poc, de fer una de les millors vetllades de ball obert, de fet, crec que fórem un dels primers pobles de Mallorca que enlloc de fer vetllada folklòrica d'exhibició, férem vetllada de ball obert. Si sempre ha anat bé, no sé perquè havia de canviar-se, però com que jo no som el qui pren determinacions, l'únic que em queda, és fer el que faig, expressar-me i donar el meu punt de vista. Crec que una vetllada de ball obert, és més participada i agradada pel públic.

El dilluns, de bon matí, tothom amb bicicleta cap a Son Huguet per trencar olles i després seguir cap al camp de futbol per córrer i agafar animals.

Acabats de dinar, carreres de bicicletes, que d'entrada em semblen bé sempre i quan fossin més curtes. A Ariany, ja tenim un gran trofeu de Pasqua i consider una passada haver de dedicar tot un horabaixa de festes, a bicicletes. Veig molt bé unes carreres a nivell local, però em sembla un poc massa, la quantitat de carreres amb gent de fora i que fa que després les actuacions

infantils comencin tard i a l'atropellada per poder arribar a temps per veure la comèdia, que per cert, enguany va acabar de manera tràgica, ja que un dels integrants, en Joan Pou, va redolar l'escala amb resultats d'un maluc ("cadera") consentit, que el tindrà un temps immobilitzat. La gent se va assustar perquè pensàvem si podia ésser rotura de columna, però a Déu gràcies, tan sols és una lesió de poca importància, que no li impedirà representar l'obra "Un xalet a s'Estaca" en el Teatre Principal de Palma, els propers 15 a 24 de setembre. Des d'aquí li desitjam ràpida recuperació i que l'any que ve el poguem tornar veure a l'escenari del nostre poble.

Els focs, foren espectaculars, per primera vegada, es llançaren des del carrer Major/Unió, degut a la quantitat i ja per acabar, la traca final que degut a l'incident anterior va resultar un poc freda; així i tot, ens recordà que per enguany "sa Festa" s'havia acabat i fins l'any que ve.

No vull ésser crític, però el sentir general de la gent, és que esperava més de les festes d'enguany. No sé si la crisi ha afectat al pressupost, però la gent ha quedat endarrer. De què? Idò no ho sé, ja que cada anys s'ha fet lo mteix, però...

Canvis al Govern Balear i al CIM

Parlava al passat número, de la possibilitat de que na Maria Antònia Munar fos elegida Presidenta del Consell Insular de Mallorca com a conseqüència de la unió del PSOE, PSM, EU i UM, en un pacte de progrés per evitar que el PP a part del Govern Balear, també governàs en el CIM.

Idò bé, aquest pacte, és produí i ja tenim a la batlesa de Costitx i presidenta d'UM, presidint el CIM amb tota la revolució política que això ha suposat.

Degut a n'aquest pacte i la majoria que suposa, el nostre batle, també s'ha vist afavorit ja que ha sigut elegit president de la comissió de contractació i hisenda.

És difícil imaginar el que pot passar amb aquest pacte, ja que s'han juntat grups d'ideologia molt diferenta, però amb una mateixa finalitat, impedir la governabilitat del PP. De moment, sembla que estan treballant amb força per donar a la primera institució mallorquina el protagonisme que es mereix i que desde fa molt de temps reivindicava, però com que a Mallorca tenim la seu del Govern Balear, s'ha tengut la tendència a confondre les dues institucions, assumint en molts de casos el Govern les tasques pròpies del Consell, no essent així a Menorca o Eivissa, a on els Consells Insulars corresponents, tenen un caràcter executiu més determinat.

Mª Antònia Munar, Presidenta del CIM.

Na Mª Antònia Munar, desde la premsa i a la recepció reial, ja ha donat a conèixer la seva posició i ganes de fer un Consell fort i no dubt de que aquesta il·lusió es durà a terme tenint en compte la talla política que poc a poc s'està guanyant la Presidenta.

Pel que respecte a n'en Toni, és d'esperar que la seva carrera política segueixi endavant. Si llegiu l'entrevista d'aquest número, us n'adonareu compte de que ell és molt conscient d'on està i d'on pot arribar, cosa molt poc freqüent dins el món polític. En Toni, camina segur i sab el què vol, que sempre i per sort nostra, coincideix amb el bé pel nostre poble.

I dins aquest maremàgnum polític d'aquests darrers mesos, no podem passar per alt la destitució d'en Gabriel Cañellas, com a President del Govern Balear, en benefici d'en Cristòfol Soler, degut a les implicacions del primer en el cas del "Túnel de Sóller".

No entraré en valoracions perquè tot està pendent de judici, ara bé, em sembla un poc fort, el que s'ha fet amb en Cañellas. El qui ens ha governat durant 12 anys amb majoria i el qui acabava de guanyar unes regionals, també amb majoria, mereixia un final més digne; al manco, el benefici del dubte; pens, que no hi ha dret que per un benefici d'imatge personal de n'Aznar o de partit, s'hagi sacrificat el qui ha sigut mirall del PP a nivell nacional.

Possiblement en Cañellas estigui implicat, però mereixia un millor final.

Tot això, ens hauria de fer pensar als mallorquins a l'hora de votar el que ens convé més, un partit regionalista tipus UM o PSM amb gent d'aquí i que treballa per aquí, encara que amb poca força; o un partit fort a nivell

nacional, tipus PP o PSOE, que no pot obrir boca sense abans tenir el consentiment desde les altures.

Amb aquest etern dilema, pens que si les eleccions regionals fossin ara, segurament els resultats serien completament diferents, per qualque cosa, qui tenia el poder, no va deixar que el cas "Túnel de Sóller" sortís a la llum abans. Tot un símptoma.

En Toni Pascual vist per en Llorenç Capellà a un simulacre de Colcada

"Sa Colcada", és un recitat que es fa el 31 de desembre davant Cort a Palma, durant els actes de "sa Festa de s'Estendard", recordant el desembarc del Rei en Jaume I a Mallorca per combatre contra els moros.

A n'aquest recitat, una padrineta va desgranant a les seves nétes cada un dels integrants de la processó que va passant per davant.

En Llorenç Capellà, el passat 10 de juliol a un article del diari "Balears" titolat "La toma de posesión", fent referència a la investidura de na Maria Antònia Munar, com a presidenta del CIM, va fer un simulacre de "colcada" i "sa padrineta" anava contestant a la neteta tota la gent que passava per davant i és així que parla de na Mª Antònia Munar, en Pere Sampol, en Francesc Triay, n'Eberhard Groske, tots integrants del pacte de progrés i no hi podia faltar el nostre batle, que fou descrit de la següent manera:

- *I s'altre padrina, que és aquest altre que camina tan ufanós?*

- *Es clavell de sa Paart Forana, curiosa. En Toni Pascual. A hores d'ara no hi ha clavell més rabent de Son Ferriol a Manacor ni de Llucmajor a Sant Joan.*

- *Vols dir que ostenta baronia, padrina?*

- *Més aviat canongia, que és un títol des mateix gruix i per tenir-lo no cal provenir de noble nissaga.*

I aquí s'acaba el que fa referència a n'en Toni. Curt però saborós.

Nou organigrama de la Mancomunitat Pla de Mallorca.

El passat 21 d'agost, es dugué a terme una sessió plenària de caràcter extraordinari, per aprovar l'organigrama de funcionament dels propers quatre anys. La cúpula, estarà formada per Antoni Pascual, batle d'Ariany, com a President; Joan A. Ramonell, batle de Montuïri, vicepresident; i Jaume Dam, de l'ajuntament de Petra, serà el depositari de l'organisme.

Les sessions plenàries, es celebraran el primer dilluns de cada tres mesos i les delegacions, estaran presidides per:

- Hisenda: Jaume Dam.
- Educació: Joan Bauçà.
- Esports: Guillem Ferrer.
- Serveis Socials: Mateu Crespí.
- Cultura: Margalida Miquel.
- Urbanisme: Francesc Antich.
- Serveis Generals i contractacions: Joan A. Ramonell.
- Foment: Andreu Matas.

Endemés d'aquestes delegacions, es crearan dues comissions informatives: una especial de comptes, presidida per Joan Magro Bauçà i integrada per Josep Roig, Joan Jaume, Jaume Dam i Joan Horrach; i una comissió informativa general, presidida per el batle de Porreres, Josep Roig i formada per tots els membres, primers edils i representants de la Mancomunitat.

Les obres de l'hospital de Manacor, ja estan acabades

Efectivament, les obres de l'hospital de Manacor i del qual, a part d'Ariany, també se'n beneficiaran els pobles d'Artà, Capdepera, Felanitx, Manacor Montuiri, Petra, Porreres, Sant Llorenç, Sant Joan, So. Servera,

Vilafranca, Alcúdia, Pollensa, Búger, Campanet, Muro, Sa Pobla, Santa Margalida, Campos, Ses Salines i Santanyí, ja s'han acabat, en dos mesos d'anticipació al previst.

El cost de les obres i dotacions de material, pugen 5.000 milions de ptes. La realització de les obres en suposen 4.000 i la resta per dotacions.

Aquestes dotacions, es fan en un període de sis a vuit mesos, amb la finalitat de que la contractació de personal, que provisionalment serà de 460 entre facultatius, direcció, administració, enfermeria, fisioteràpia i personal no sanitari, es pugui dur a terme durant el primer trimestre del 96, per entrar a ple funcionament el segon trimestre del 96, segons el director provincial de l'INSALUD, don Manuel del Castillo.

Aquest hospital, té una capacitat de 200 llits; 185 d'hospitalització i els 15 restants de convalescència i està dotat d'un sistema tecnològic que permet tractar en qualsevol moment, qualsevol anomalia o canvi que es produeixi a l'interior de l'hospital.

Estarà preparat per atendre les situacions més crítiques, ja que contarà amb un important i modern servei tecnològic. Segons el director de l'INSALUD, tan sols un 10% de malalts s'hauran de traslladar a Son Dureta, els qui requereixin serveis de cirurgia cardíaca, plàstica i neurocirurgia, la resta d'especialitzacions estaran cobertes per aquest hospital.

Ens hem d'alegrar per aquesta important millora ja que el temps d'Ariany a Manacor, és sensiblement inferior al d'Ariany a Palma, i quan hi ha la vida per enmig, qüestió de segons pot suposar la salvació.

Ariany al canal de televisió A3

El passat 8 de juliol, al programa "Camina, caminaràs" d'A3, va sortir un reportage damunt el nostre poble.

El reportage, va començar amb en Biel de "S'Auberg" llaurant i cantant una cançó de llaurar; després agafa carro i parteix a fer una volta per Ariany, mentre el comentarista, fa comentaris damunt el nostre poble i és així com es troba amb madò Francisca "Burgues", amb la qual fa una xerradeta intrascendent, així com la fa un poc més endavant amb l'amo en Jaume "Palla".

Mentres es veuen panoràmiques del poble, el comentarista comença la descripció dient que Ariany és una joia de l'interior de l'illa i que acolleix vida humana desde l'era pretalaiòtica.

Va començar a constituir-se com a poble en el segle XVI, quan la família Cotoner va parcel·lar terrenys del terme municipal de Petra. Desde llavors, la vida ha

canviat poc, essent l'agricultura amb cereals i arbres fruitals i la ramaderia, especialment ovina i porcina, la principal ocupació dels pobladors d'Ariany.

Surt l'amo en Jordi "Massanet" explicant que té unes quantes cloves i li "fa pena veurer-les, ja que hi ha uns batzers alts i no les tallen".

Segueix explicant, que és un poble desconegut per turistes i per gran quantitat de mallorquins, per lo que s'ha salvat de la pressió urbanística, ressaltant, que tan sols una lamentable excepció destaca escandalosament del conjunt arquitectònic, mostrant una panoràmica d'Ariany i enfocant la casa d'en Guillem Frontera.

A continuació, es veu a n'en Joan de "S'Auberg" anant cap a l'església i explicant que cada dia va a tocar l'àngelus que es pot sentir mentre les càmeres es recreen en panoràmiques del poble i en Joan explica que molta gent li dóna l'enhorabona per tocar ses "avemaries".

Ja acabant, es veu un grupet de dones a ses moreres, davant s'Auberg fent randa; hi podem veure a na Bel "Xorrigo", n'Esperança, na Tonina "Ribes", na Bàrbara "Piula" i na Margalida "Ferriola", acabant n'Esperança amb aquella glosa famosa que fa referència a Ariany i diu:

A Ariany per tocar l'orgue,
posen dos porcs dins un sac,
un fa nyic i s'altre nyac,
i s'avenen com un rellotge.

Reportage curt, però interessant i saborós. Si teniu ocasió de veurer-lo, el vos recoman.

Es Pujol a "Brisas"

A l'enciclopèdia que surt setmanalment amb "Brisas" de "Última Hora", ha sortit al llarg d'aquests dos mesos, referències a la possessió d'es Pujol, així com segueix a continuació:

Propietat rústica del terme d'Ariany, situada al sud del nucli urbà, entre sa Cimentera, C'an Duran i s'Estorell. El 1659, era una possessió que pertanyia a Jaume Gibert i confrontava amb Son Nét, Son Queló i Son Bacs. Tenia cases i era dedicada al conreu de cereals. El 1759, era del prevere Nicolau Sureda, rector de Marratxí. Era sota el domini del marquesat, abans cavalleria d'Ariany. Les cases se situaven sobre un pujol (112 m.), d'on deriva el nom. Els segles XVII-XVIII, fou denominada també es Pujol dels Gibert. El 1995, de la primitiva possessió en deriven es Pujol, es Pujolet, Son Gibert i altres propietats menors.

Una arianyera amb la Reina d'Espanya

No és cada dia, que apareixin al diari fotografies d'arianyers amb membres de la família reial. Idò el passat 31 d'agost, amb motiu de la visita de la Reina al centre "Sempre Verd" cuidat per persones en síndrome de Down, va sortir una fotografia de la nostra paisana Mª Neus Marí Rigo, filla de na Bàrbara Rigo (d'es Molfí) fent entrega d'un centre de flors a donya Sofia, na Mª Neus també fou l'escollida per llegir un parlament a la Reina. Aquesta fotografia, és la que reproduïm a continuació, enhorabona Neus i endavant!

Na Mª Neus, entregant el centre floral a la Reina d'Espanya. Fotografia: "Balears"

Normes per un dia de tempesta

S'acosten dies de llamps i trons i com sabeu, Ariany n'és molt afectat. Tots sabem lo perillós que són i en tenim por, però a vegades no prenim les precaucions perquè sembla que no mos ha de passar mai a nosaltres.

En motiu del llamp que matà a un turista italià a Sta. Ponça aquest mes d'agost, la conselleria de Governació

ha posat en circulació una sèrie de mesures a tenir en compte quan faci llamps i trons. Aquestes recomanacions es poden resumir en els següents 5 punts:

1.- Apagar tots els aparells elèctrics. televisions, vídeos, equips de música i rentadores, són els aparells que tenen més perill.

2.- Un dels llocs amb major risc de rebre un llamp, són els llocs amb una gran quantitat d'aigua com les piscines. Només començar a ploure, és aconsellable sortir de l'aigua i refugiar-se.

3.- Mai vos heu d'amagar davall d'un arbre, a d'alt d'una muntanya o davora roques grans, sobretot si aquestes acaben en punta, ja que amb aquesta forma, encara atreuen més l'electricitat. Lo més segur, és cercar una zona baixa.

4.- Si anau conduint, lo més aconsellable, és retirar-se de la carretera, encendre els llums d'emergència, tancar les finestres ben tancades i sobretot, baixar l'antena de la ràdio per evitar que el llamp connecti amb ella.

5.- Si la tempesta ens sorprèn enmig del carrer, és molt arriscat refugiar-se a una zona a on hi hagi estructures o valles metàl·liques, ja que també són d'un gran perill perquè aquests materials són grans receptors de corrent elèctric.

Esper que no us trobeu mai en dificultats, però si és així, aficau-vos aquests cinc consells dins el cap, segur que us seran d'utilitat.

Guillem Frontera al diari "Balears"

El nostre paísà Guillem Frontera va ser el protagonista de la secció "Voces del interior" del diari "Balears", publicat el passat 6 d'agost, aquesta secció està formada per una breu introducció i un qüestionari de 20 preguntes que reproduïm a continuació, ho publicam excepcionalment en espanyol perquè va sortir publicat així i perquè quedi reflexat de la manera més exacta possible, no essent aquesta la nostra línia editorial:

"Guillem Frontera Pascual nació en Ariany en 1945. Poeta y novelista, se inició literariamente en la poesía. Con su obra *El temps feixuc* recibió el premio Ciutat de Palma en 1965. Ese mismo año dirige la colección *La sènia* de la editorial mallorquina Daedalus. En narrativa ha sido autor muy prolífico. *Els carnisers*, publicada en 1968 fue premio Ciudad de Palma de novela y *Cada día que calles* (1969) premio Ciutat de Barcelona. En teatro ha hecho una adaptación de *Mort de Dama* de Lorenzo Villalonga y de *El avaro* de Molière. Ha colaborado en los diarios Balears, Majorca Daily Bulletin, "Última Hora", "El País", etc. Para la televisión española y TV3 ha adaptado diversas obras y ha escrito guiones

originales. Ha sido director y coordinador de diversos proyectos editoriales y secciones culturales, y comisario en numerosas exposiciones. Ha dirigido la galería de arte Bisart de Palma. Ex coordinador de actividades artísticas del Ayuntamiento de Palma, es miembro del consejo de dirección de la "Gran enciclopedia de Mallorca".

1.- ¿Cuál cree que es su cualidad básica?

Como no sea un variado de pequeñas cualidades.

2.- ¿Cómo se definiría a sí mismo?

No siento ninguna necesidad de definirme.

3.- ¿Cuál ha sido la experiencia más decisiva de su vida?

Déjame pensar, que igual hay alguna.

4.- ¿Cuál es su comida favorita?

No caben en esta línea.

5.- ¿Y su bebida predilecta?

Agua

6.- ¿Cuál es la película que más le ha gustado?

¿"Casablanca" quizá?

7.- ¿La canción de su vida?

"Et maintenant"... Qué anticuado, ¿no?

8.- ¿En qué emplea su tiempo de ocio?

Cuidando mis árboles, aunque lo hago con actitud profesional.

9.- ¿Un animal de compañía?

No lo digo: me crearía muchos problemas.

10.- ¿Una faceta artística?

La música.

11.- ¿Qué es lo primero que mira de una mujer?

Ese triángulo formado por ojos y labios.

12.- ¿Y lo primero que mira de un hombre?

La frente.

13.- ¿Ahoga su vida alguna vocación?

No sé exactamente donde la ahogo.

14.- ¿Su mayor acierto?

Tratarme con un cierto distanciamiento.

15.- ¿Qué le angustia?

La torpeza, sobre todo la mía.

16.- ¿En qué época le hubiera gustado vivir?

Imagino que el futuro proporcionará alguna época habitable.

17.- ¿Cuáles son sus manías?

Sentarme de espaldas a la pared: para ver.

18.- ¿Dónde reside su atractivo?

Parte de un supuesto difícilmente compartible.

19.- ¿Qué fantasía teje su subconsciente?

Los de Ariany no tenemos subconsciente ni complejo de Edipo.

20.- ¿Cómo le gustaría ser recordado?

Me conformaría con ser apaciblemente olvidado." ■

Servei
Nadons

"la Caixa"
em regala el meu
primer estalvi i
un obsequi molt
especial

"la Caixa"

EL FUNDACIÓ DE PROMOCIÓ
CULTURAL I SOCIAL

Societat

Noces

Dia 8 de juliol es varen casar en Fèlix Antoni Martínez Fuster amb na Maria Rigo Martínez.

Dia 19 d'agost es varen casar en Pere Sebastià Calafell Tomàs amb na Catalina Mª Quetglas Ribot.

Enhorabona a les dues parelles.

Defuncions

Dia 1 d'agost ens va deixar na Catalina Ribot Ribot (Digon), tenia 61 anys i era casada.

Dia 25 d'agost ens va deixar n'Antoni Ribot Martí (Vigili), tenia 84 anys i era viudo.

Descansin en pau.

Nota de la redacció: les persones que estiguin interessades en que es publiqui alguna fotografia a n'aquest apartat, sigui de l'esdeveniment que sigui, l'ha de fer arribar a la redacció de la revista, noltros no ens feim responsables dels possibles descuits, o de les omissions.

Cartes a la redacció

Aquesta secció està oberta a totes aquelles persones que vulguin exposar la seva opinió, criticar o alabar alguna cosa, denunciar algun fet, etc.

Un requisit indispensable és que les cartes han d'anar signades per el seu autor o autors.

Unes puntualitzacions al ginkana de les Festes Patronals

Amb aquestes retxes que escrivim a continuació, volem donar a conèixer una norma que es va ignorar en el moment d'elegir l'equip guanyador del ginkana organitzat a Ariany, amb motiu de les Festes Patronals.

Com tots sabeu, els jocs normalment tenen unes bases o normes que els jugadors han de seguir, que al no complir-les queden desqualificats. És així o no?

En el cas del ginkana d'Ariany es varen donar a conèixer abans de començar unes normes que no estaven al "Gran Programa Apart", però que els organitzadors digueren en veu alta i clara: que no valia anar en cotxe, bicicleta ni motocicleta, ja que per suplir aquests vehicles, tots els participants teníem unes bones cames.

Començà el ginkana i durant el seu transcurs un equip va comunicar a l'organització, per escrit, que un altre equip estava utilitzant un dels vehicles expressament prohibit.

Ara bé, una vegada acabat i avaluades totes les proves (sense tenir en compte el factor temps, tan important en un ginkana), arribà el resultat final que fou sorprenent: l'equip que havia estat denunciat per haver incomplert les normes d'aquest joc va ser el guanyador del ginkana.

Vos hem exposat aquest fet, perquè voltros jutgeu i penseu si el resultat ha estat el correcte.

Cati Esteva i Pràxedes Mestre.

Ariany temps enrera

Començant per la fila de darrera i d'esquerra a dreta:

- 1.- Bàrbara Billoch (de Ca'n Billoch)
  - 2.- Paula Horrach (de Ca'n Magre)
  - 3.- Maria Alzamora (Capitana)
  - 4.- Margalida Cànaves (Tubeta)
  - 5.- Antònia Ribot (Forastera)
- Les dues que van davant totes soles són:
- 6.- Margalida Bauçà (de Ca'n Bauçà)
  - 7.- Madò Pràxedes (de Ca'n Bauçà)

CB GESTORIA CÀNEVES BUFÍ

Carrer Unió, 12
Telèf.: 56 13 73
07529 Ariany

Plaça Constitució, 12
Tel i Fax: 84 50 08
07500 Manacor

Per a qualsevol consulta o demanar informació, telefonau-mos.

Espera que hagueu passat unes bones Festes Patronals i vos ofereix els seus serveis en:

- Assessoria Laboral i Fiscal
- Comptabilitats
- Assegurances
- Declaracions trimestrals,...

Entrevista a Antoni Pascual i Ribot

Per Biel Tovell

No és la primera i supòs que no serà la darrera vegada, que en Toni apareix a n'aquesta secció de Sa Fulleta.

Hem passat unes eleccions municipals i unes regionals, amb uns resultats espectaculars. Jo era un dels que pensàvem que UM, el partit d'en Toni, podia desaparèixer després de posar en Cañellas el llistó del 5% per poder entrar en el Parlament i no tan sols no ha desaparegut, sinó que ha sortit més fort que mai, aconseguint fins i tot la presidència del Consell Insular de Mallorca.

Per la seva part, en Toni, a part de tornar esser elegit batle d'Ariany per quarta legislatura consecutiva i majoria absoluta i President de la Mancomunitat d'es Pla per unanimitat, també ha entrat a formar part del Parlament Balear com a integrant d'UM i és Conseller de la Comissió Especial de Comptes i Contractació del CIM.

A part de tot lo exposat, a Mallorca, hem viscut uns darrers mesos carregats de tensió amb la destitució d'en Cañellas com a President del Govern Balear, assumpte que per la situació d'en Toni, també l'ha viscut d'aprop.

Tots aquests temes, repassarem a continuació a l'entrevista que segueix.

- Toni ets conscient d'on ets, d'on has arribat?

Sí, lo que a vegades, me costa ordenar-me i saber a on més em dec.

- Quina tasca és sa que t'ocupa més temps?

Es CIM perquè hi ha que sumar es Parlament, però encara que hem dugui menys temps, sa que me dóna més maldecaps, és sa de batle.

- Per què?

Perquè voldria dedicar-hi més temps d'es que hi puc dedicar i patesc quan qualque arianyer té un problema i no puc estar a n'es seu costat.

- Sabs que és una de ses coses que ets arianyers te recriminen, què estàs poc temps a Ariany?

Som conscient i tenen raó, però de qualque manera, intent resoldre tots els problemes.

- Quins són es problemes actuals d'Ariany?

Es de sempre; feina per sa joventud, però tenc s'esperança de que mitjançant es programa 5B de sa CEE, es desenvolupament d'es pla territorial per Mallorca a punt d'aprovar i altres gestions que poguem fer, arribem a conseguir sa creació d'alguns llocs de feina per es municipi i també crec que és bàsic seguir en s'esforç de formació que s'està fent lo que permetrà tenir una gent preparada per accedir a n'aquests llocs o perquè puguin

trobar feina qualificada, si tenen sa necessitat de sortir d'es poble.

- Dins lo que acabes d'exposar, quina importància hi pot tenir sa Mancomunitat?

Total, ja que sa Mancomunitat, és sa impulsora de tots aquests programes.

- Quan un llegeix lo d'aquests programes, ajudes, projectes, etc. Tot d'una pensa que són una utopia, que són irrealitzables, tú que en penses?

És i no és una utopia, però sa veritat, és que hi ha dotacions pressupostàries que arribaran sempre que es presentin projectes que estiguin en línia amb els mateixos.

- Anem a lo pràctic, un pagès per tenir una ajuda, què ha de fer?

Es pot assessorar amb sa regidora de Foment de s'Ajuntament o adreçar-se directament a sa Mancomunitat a n'es departament de Promoció Econòmica.

- Ho fa sa gent? Heu tengut consultes?

Sa veritat, és que n'hem tengudes poques d'es món rural, però sí algunes d'es món artesanal, encara que aquest mos afecta poc a Ariany.

- Quina força pot tenir sa Mancomunitat?

Has de tenir en compte, que està integrada per 14 ajuntaments amb uns problemes similars i encara que sa Mancomunitat tengui com a finalitat sa prestació de serveis, a un moment donat, pot ésser un orgue reivindicatiu.

- A nivell d'Ariany, quins projectes hi ha en marxa?

Tenim ses obres des cementeri adjudicades i a punt d'acabar sa primera fase que és sa més grossa; sa segona fase, pensam acabar-la amb una concessió administrativa, és a dir, donar-la mitjançant subhasta a una empresa que la vulgui finançar essent a càrrec de sa mateixa sa venda de ninxos i tombes.

Per lo que respecta a sa paret seca, és un projecte d'ampliació de sa carretera des de es restaurant "Ses Torres" fins a sa costa de "Ca ses Monges". Aquesta carretera quedarà amb una amplària de set metres i allà on actualment i ha paret, se n'hi farà una de pedres, per tant no serà una paret de pedres a tota sa carretera com vares publicar, sinó que només n'hi haurà allà on ara n'hi ha. S'obra ja està adjudicada i la poden començar qualsevol dia.

En quant a sa placeta de s'Auberg mos falta comprar la mitad de sa plaça. S'estan fent gestions per poder dur a terme es projecte però resulta un poc complicat.

A n'es Pou Bo, s'està fent feina i aviat s'acabarà, segurament per es gener que s'hi sembraran un parell d'arbres.

Com a projectes inminents, en tenim una sèrie dins es cap, però tots estan supeditats a finançaments externs i crec que lo prioritari ara, és el Local, adequant un local per sa joventud, resolguent definitivament un centre per sa 3ª edat i lògicament arreglant sa zona des teatre, però costa molt.

- Per cert, es contracte amb el Palau respecte al Local fixa una data de començament d'obres i pens que acaba prest, es pense prendre alguna mesura?

Sempre he dit, que es Local s'ha d'arreglar amb ajudes externes, sense que costi doblers a ses butxaques d'ets arianyers. S'està gestionant es trobar aquestes ajudes i pens que no hi haurà problemes.

Per altra part, és veritat que es contracte fixa dos anys per iniciar obres, però crec que aquesta data es pot prorrogar perfectament, defensant es plantejament exposat abans.

- Passem a un altre tema. Quina opinió et mereix es nou consistori arianyer?

És un equip de joventud i experiència. Sa meva il·lusió, és poder dur a terme ses idees i inquietuds pròpies d'aquesta joventud, ja que sa mateixa, és es futur d'es poble.

- I de s'oposició, qué m'en dius?

Hem començat a rodar i sa meva impressió, és que estan disposats a col·laborar amb sos projectes beneficiosos p'es poble més que posar traves; jo pens que això és positiu per un poble com es nostre.

- Quina opinió tens damunt tot aquest trui de sa política regional reflexat amb en Cañellas, Túnel de Sóller, canvi de President del Govern, etc, etc?

Pens que és una situació desagradable i que tota crisi política repercuteix negativament a n'es poble. Esper que es tanqui definitivament aquesta crisi per es bé de Mallorca, encara que som conscient de que és difícil perquè tenc sa impressió de que han quedat moltes ferides obertes dins es PP.

- Sa gent, crec que és reàcia a pensar amb en Cañellas com a inculpat a n'es tema d'es Túnel de Sóller, tú que en penses?

No vull entrar en una valoració de ses actuacions d'en Cañellas, ja que crec que es conegut es meu apreci personal, però hi ha uns fets en els quals, el seu jefe polític, n'Aznar, ha vist indicis de responsabilitats polítiques en la seva actuació, en el moment que li exigeix la dimissió dels seus càrrecs.

- Com veus el futur del PP sense en Cañellas?

Antoni Pascual. Fotografia: "Diario de Mallorca"

Dins tot partit polític, sens dubte, es valora sa figura d'es seus líders, però la desaparició d'un líder, no té perquè enfonsar un projecte.

- Però no creus que a Mallorca PP era igual a Cañellas?

No, per una raó, en Cañellas no va sortir regidor de Palma el 79, quan AP estava abaix i a n'es moment que ha anat pujant es seu partit dins s'àmbit de s'estat espanyol, també ha anat pujant a Balears i ho demostra, que a Menorca i Eivissa, on no es vota a Cañellas, aquest partit també ha pujat.

- Estàs convençut de qué el pacte d'UM al CIM amb el PSM, PSOE, i EU, era lo que esperava sa gent que vos ha votat?

Una vegada fets públics ets escàndols d'es PP, seriament UM tenia s'obligació d'assegurar sa governabilitat de sa Institució i així ho va fer amb un programa de govern que dona cabuda a n'es programa en que UM es va presentar a ses eleccions.

- Sabs que aquest pacte, en principi, va ésser un poc impopular, que no es concebia a UM amb els comunistes?

Això ho deia sa gent des PP, però UM va actuar d'acord amb els orgues de direcció d'es partit que així ho decidiren per unanimitat.

- De tots es conegut s'enfrontament d'en Cañellas amb na Mª Antònia Munar, si es pacte s'hagués de

produir ara que es president és en Cristòfol Soler, s'haurien pres ses mateixes desicions?

Sa situació hagués estat diferent però jo, no puc saber lo que haguéssim acordat es 45 membres d'es consell polític d'es meu partit.

- Però no em negaràs que vos sentireu més a gust amb en Soler que amb en Cañellas?

Coneixem sa manera de governar del senyor Cañellas i hem ù'esperar un temps prudencial per conèixer ses actuacions del senyor Soler, per tant, és una pregunta que no et puc contestar.

- Com veus es futur d'UM, creus que heu arribat a n'es tope, o que aquesta actitud actual vos pot conduir cap a un electorat més fidel?

Es projecte d'UM, ha sofert ses més greus agressions amb uns interessos de fer desaparèixer es partit; però hem passat sa tempesta, UM i aquest projecte de centre-nacionalista, és viu i en representació a ses més altes institucions de Mallorca i a molts d'ajuntaments, per lo tant, ara ja només pot passar que aquest projecte es reforci i conseqüentment creixi es partit.

- Veus a UM presidint es Govern Balear?

Veig UM com he dit abans, reforçada amb un sentiment d'es poble de Mallorca cada dia més nacionalista. A n'aquests moments esteim presidint es Consell Insular de Mallorca i si s'electorat així ho vol, també pot presidir es Govern.

- Amb na Mª Antònia de presidenta?

I per qué no? ja que pens, que és una de ses persones que actualment està en política a Mallorca, amb més capacitat per acometre aquestes responsabilitats.

- Però té mala premsa...?

Jo te diria que ha tengut una mala premsa interessada promoguda per noms i llinatges.

- Quins són aquests noms i llinatges?

Tú me vols fer banyar, però no és es moment. Crec que molts de mallorquins m'entendran.

- I es teu tope, a on és?

Ja l'he passat, per lo tant, totes ses meves ambicions lògiques en política ja estan cobertes.

- Però tindràs qualche corquet, no?

Encara que jo no hi participi, voldria veure un Govern Balear de color nacionalista.

- Què et diuen les següents persones o paraules?

Corrupció

Un mal terrible a tota classe política que s'ha de lluitar per erradicar ja que incideix negativament en sa tasca de governar i fer feina per sa nostra terra que és s'obligació d'es polítics.

Felipe González

En Toni amb el Rei d'Espanya, aquesta fotografia és de fa 10 anys, quan el Rei va concedir audiència a l'Ajuntament d'Ariany en ple.

Massa anys de governar i que es darrers anys no ha estat capaç de tallar ses branques corcades.

Majories absolutes

A institucions de gestió com ajuntaments o CIM, no hem preocupen, però a legislatius com a Parlament, Govern Balear, Congrés de Diputats i Govern Central, es tradueix en prepotència i en possibilitats de corrupcions, ja que aquestes majories impedeixen ses funcions de control de ses minories.

Cañellas

Podria contestar en sa mateixa resposta d'en Felipe González, encara que amb el senyor Cañellas he mantengut una relació personal que te fa més penosa sa situació que està visquent.

Mallorca

Es millor lloc del món i que es seus governants hem de tenir molta de cura de no fer-la mal bé.

Ariany

Per jo, és millor poble d'aquesta Mallorca, com no podia ésser d'altra manera essent es màxim responsable.

Sa Fulleta

Una gran eina que ha fet una gran tasca donant a conèixer Ariany. I per mí, una gran satisfacció veure que un a poble petit com es nostro, s'hagi pogut mantenir, gràcies a s'esforç i dedicació d'un grup d'arianyers entusiastes.

- I ja per acabar, fins quan seràs batle d'Ariany?

Fins que ets arianyers vulguin i sempre que en quedin ganes i il.lusió. ■

Esports

Per Tomeu Bauçà Frontera.

Hola amics com heu passat ses festes? supós que bé encara que sempre les trobam una mica curtes.

Aquests dos mesos no han estat molt prolífics en quan als esports ja que ses activitats que s'han realitzat no han estat moltes, encara que algunes n'hi ha hagudes.

Per començar he de dir que només fa uns dos mesos després de ses eleccions i ja se nota sa mà del regidor d'esports ja que d'ençà que ell està enmig algunes coses han canviat així tenim que el camp de futbol s'ha acondicionat tot el que s'ha pogut, ja que havia quedat en unes lamentables condicions a s'acabament de sa passada temporada, si bé com tots sabeu el proper més d'octubre possiblement es comencin ses obres de s'enllumenat, que tant pel camí de s'amargura ens ha duit a tots el que estimam el futbol a Ariany, i aquesta vegada crec que serà sa bona ja per lo vist només s'esta per s'adjudicació de ses obres per part del Consell Insular de Mallorca, aquesta es tal vegada s'obra més necessària al camp de futbol ja que es quasi impossible endevinar una pilota als entrenaments.

Seguint amb el futbol podem informar del proper començament del campionat de lliga 95-96 de segona regional que es farà el dia 10 encara que no serà fins al dia 17 quan el nostre equip debutarà al camp

d'Ariany contra el conegut equip del Barracar de Manacor, seguint amb el futbol hem de parlar forçadament de sa pretemporada que ha duit a terme es nostre equip; s'han jugat una sèrie de partits amistosos a Lloret on se va jugar un triangular amb els equips del Lloret, del Sant Joan i del nostre; en el primer partit es va guanyar al Sant Joan i en el segon es va empatar contra el Lloret acabant el torneig en segon lloc ja que als llançaments desde el punt de penal es va perdre el torneig, després es va disputar el torneig de C'an Picafort en el cual es va guanyar per el resultat de cinc gols a zero i ja per acabar al partit de presentació el dia de sa Festa es va jugar contra un dels equips capdaventers de sa primera regional i al acabament del partit es va arribar amb el resultat d'empat a un gol decidint-se un altre cop al punt de penal i com va passar sa primera vegada també es va perdre, de totes maneres vos vull animar un any més a recolzar al vostre equip perquè pugui fer una bona campanya.

Passant a un altre aspecte hem de dir que se va tornar a disputar el Torneig de Futbet en motiu de ses Festes Patronals i que va tornar a tenir com a guanyador al bar C'an Jordi per tercer any consecutiu que va disputar sa final a s'equip d'es Playboys que sense cap dupte és es

millor equip arianyer i es que més simpaties aixecava; es Trofeu de màxim goleador del Torneig (no el que més gols va fer durant el Torneig) va esser per en Sebastià Estelrich de Petra, encara que juga un any més amb el nostre equip d'Ariany, el Trofeu de porter menys goletjat va esser una vegada més per en Xisco Mas demostrant que actualment és el jugador més decisiu del Torneig.

Ja per acabar tenc a demanar públicament perdó a molta de gent però especialment al regidor d'esports, en Sebastià, ja que vaig cometre una terrible badada ja que com tots vareu poder veure als programes estaven anunciats els partits de Basket femení entre els equips d'Ariany i d'Artà, doncs bé tota sa culpa de que no es disputassin aquests partits va ésser meva degut a una sèrie de problemes personals i sobretot a sa confiança ja que com diu un refrany popular tots els confiats van a l'infern i això és el que me va passar a mi, esper d'aquí endavant no tornar-li fallar, no al regidor d'esports sinó a un bon amic meu.

Amb aquestes paraules ja vull acabar només recordant-vos que ja estan a sa vostra disposició els abonaments de Soci de l'Ariany per a sa temporada 1995-1996.

Adéu amics i fins una altre. ■

L'equip de la S.D. Ariany per la temporada 95/96, presentat es dia de sa festa.

Fotog.: Joan Ferrer.

50 preguntes a... Francisca Cànaves Mestre

Aquesta vegada hem volgut fer les 50 preguntes a na Francisca Cànaves Mestre, més coneguda per na Francisca "Genera".

Després d'haver xerrat d'una entrevista que el diari "Última Hora" li va fer, del mes de Maria de Son Huguet i d'altres coses vam començar les 50 preguntes.

Mª Magdalena Genovard,

Jerònia Sansó,

Juan Carlos Vanrell.

1.- Nom i linatges

Francisca Cànaves Mestre.

2.- Malnom

Genera.

3.- Edat

Primer em sabia greu dir quina edat tenia, però ara no, tenc 76 anys, n'he de fer 77, però encara no els he fet.

4.- Professió

Ara jubilada, però abans vaig ésser foravilera i 15 anys després dependent.

5.- Un Hobby

Sa música i llegir, m'agrada moltíssim.

6.- Llegeixes qualche diari o revista? Quins?

Normalment llegesc sa "Semana". El diari també però no hi estic subscripta i no el llegesc tant, encara que és més interessant perquè sa "Semana" és més frívola.

7.- Un personatge històric. Per què aquest?

Joan XXIII, perquè va ésser una persona que va donar exemple de vertader cristià.

8.- Un personatge actual. Per què aquest?

José María Aznar.

9.- Amb qui t'agradaria passar un dia complet? Per què?

Hi ha moltes de persones que jo aprecii però els tenc molt enfora. Amb tota la meva família.

10.- Tens algun ídol? Qui? Què admires d'ell/a?

La família Reial, contemplar la família Reial espanyola m'agrada perquè no pareix una cosa reial. La nostra família Reial no pareix com la dels altres llocs *aquí fa una petita comparació entre la família Reial espanyola i la Britànica.*

11.- El Madrid o el Barça? Per què?

D'això no en sé res. No n'estic en contra, però no m'agrada el futbol, així que ni el Madrid ni el Barça.

12.- Quina llengua, català o espanyol? Per què?

M'agrada més el mallorquí, sens dubte.

13.- Un/a cantant. Què t'agrada d'ell/a?

N'hi ha que m'agraden moltíssim, però el que més, José Manuel Soto. D'ell m'agrada la seva melodia, el compost de les cançons, la lletra, la música, en conjunt de tot.

14 Un actor. Què t'agrada d'ell?

En Michael London, perquè sempre fa el bé.

15.- Una actriu. Què t'agrada d'ella?

Na Sofia Loren. Quan era jove li deien "la eterna fea"... (*ens va contar quatre coses d'ella*). La trob molt artista, m'agrada tota ella. L'he admirada perquè per poder tenir fills va passar molt.

16.- Un esportista. Per què aquest?

Això d'esports i esportistes... n'Arantxa Sánchez Vicario.

17.- Un fet històric. Per què aquest fet i no un altre?

Tot el que va fer don Martí Truyols, perquè era molt caritatiu i pel bé que va fer al nostre poble, especialment tot el que va fer a l'església. Era un capellà com toca.

18.- Un bon record

Les noces d'or. *Ens va contar un poc com va ésser i el que van fer.*

19.- Un mal record

En tenc bastants. Les morts de les meves germanes, ja n'hia 6 de mortes i un germà.

20.- Quin país o ciutat t'agradaria visitar? Per què?

Roma, per veure el Papa d'aprop i la capella Sixtina.

21.- Aniries a sa Lluna? Per què?

No, perquè tendria por de no tornar. La veritat és que no m'ho he pensat mai si hi aniria o no.

22.- Creus en el més enllà? Per què?

Sí, perquè soc cristiana.

23.- Hi ha Cel i Infern? Per què penses així?

Vull creure el que m'ha ensenyat l'Església, com a cristiana.

24.- Creus que hi ha vida a altres mons? Per què?

Això ho dubt.

25.- Què penses de les drogues?

Em fa molta pena que la gent jove no pensi els resultats que té això, perquè amarga la vida al que la pren i a la seva família. N'hi ha que es fan rics per desgraciar als altres.

26.- I de l'avortament?

No n'estic a favor, perquè els catòlics no poden estar a favor de l'avortament.

27.- Una flor

La rosa, els capullos,...

28.- Un arbre

Una figuera que vagi bona, la trob molt guapa. No sé si és perquè un temps secàvem figues d'aquelles figueres...

Ens va recitar una tonada de quan anaven a secar figues:

El pobre figaraler,
passa la vida penada,
en veure la nivolada,
correntsos va a entrar el sequer.

29.- Un plat de cuina

Ses sopes de matances, perquè jo som pagesa.

30.- Un postre

Sa fruita, especialment ses taronges.

31.- Una beguda

S'aigua fresca de la cisterna, no de la gelera.

32.- Una dansa

Sa mateixa, perquè és molt nostra, molt des mallorquins.

33.- Una cançó

La Balanguera.

34.- Un fet inoblidable

Les noces d'or.

35.- Una pel·lícula

Vaig veure una vegada, fa molts d'anys "El signo de la Cruz" i em va agradar molt; jo devia tenir uns 25 anys.

Aquesta fotografia es va fer amb motiu de les noces d'or, a s'Agost va fer dos anys.

36.- Un esport

Anar a caminar.

37.- T'agrada viure a Ariany. Per què?

Sí, molt, perquè hi vaig néixer i l'estim moltíssim.

38.- Si no visquessis a Ariany, a quin poble t'agradaria viure? Per què?

Viuria a les afores d'Ariany, devers Calderitx i sinó a C'an Picafort.

39.- Què és lo que més t'agrada d'Ariany? Per què?

Moltes coses, en primera l'amistat de la gent. Jo valor molt l'amistat.

40.- Lo que menys. Per què?

Que la gent sigui rencorosa.

41.- Si tú poguessis, què canviaries del nostre poble? Per què?

No res, a jo m'agrada tot. No és bo de fer canviar ses coses. No ho podem tenir tot com mos agrada.

42.- Per tú, qui creus que ha estat la persona més important en tota la història d'Ariany? Per què?

Don Martí Truyols, per tot el que va fer per el nostre poble.

43.- Com veus el futur d'Ariany?

Jo el veig bé. Es podria millorar però el veig més o manco bé.

44.- Quina qualitat admires més de la persona?

La sinceritat. Una persona que no sigui venjativa.

45.- Quin defecte creus el pitjor?

Que no sàpiga perdonar.

46.- Què és lo que més t'hauria agradat ésser dins aquesta vida, parlant de professió? Per què?

Soc un músic frustrat. M'hauria agradat ésser músic.

47.- Què és lo que manco t'hauria agradat ésser? Per què?

Si hi hagués hagut mitjans econòmics m'hauria agradat estudiar una carrera, però el que menys metge o infermera.

48.- Si no fossis qui ets, qui t'agradaria ésser? Per què?

Un músic.

49.- Si tenguessis una vara màgica i et concedís 3 desitjos, què demanaries? Per què?

En primer lloc haver tengut fills.

En segon lloc ésser músic.

En tercer lloc haver pogut estar un poc més preparada en quant als estudis...

50.- Una despedida

Ens va despedir tocant es piano, va tocar una hermosa melodia de "La Ciutat de Nàpols", "Sor Tomasseta", "Tira-li cossetes a n'es davantal" i finalment "Adiós con el corazón". ■

1995, centenari del cinema

Un experiment recreatiu

La idea d'utilitzar imatges de gran format com espectacle prové de molt antic. A l'illa de Java s'utilitzaven ja fa cinc mil anys les "ombres xinesques". Els personatges, reals o simulats amb les mans, gràcies a una llanterna projectaven les ombres damunt una tela translúcida. Aquestes imatges en moviment tenien una màgia especial que provenia del seu tamany i del fet de no ser reals. Aquesta màgia, aquesta certa irrealitat, l'havien cercada, desde sempre, el teatre; les màscares gregues perseguïen el mateix fi, i constitueixen, una de les claus del cinema.

A n'aquest sentit d'"espai màgic" hi hem d'afegir la necessitat que la representació plàstica, que és eminentment espacial, sent d'integrar-se en la dimensió temporal.

Però la incidència que decideix el descobriment del cinema és de caràcter científic. En 1828, el professor belga Pateau parteix de la coneguda experiència de la persistència de la imatge dins la retina durant una fracció de segon, per demostrar que dues rodes dentades girant en sentit contrari i a la mateixa velocitat dona la impressió de ser una sola i que permaneceix quieta. A partir d'això va crear aparells que permetien visualitzar la restitució del moviment, emprant tires de dibuixos. El més interessant de tots va ésser el "zootropo" disenyat per Lincoln, que ha arribat com a joguina fins als nostres dies. Prest la fotografia va substituir als dibuixos i desde la experiència de Muybridge, consistent en fotografiar un cavall a galop utilitzant dotze càmeres alineades, fins que Thomàs Edison presenta el seu *kinetograph*, que registra 1500

negatius damunt tires perforades a una velocitat de 50 imatges per segon, els tempteigs foren molts. El pas decisiu, no obstant, ho donarà Louis Lumière, qui en 1895 patenta una càmera que servia per filmar i per projectar, gràcies a un dispositiu que permetia detenir momentàneament la imatge darrera de l'objectiu per rebre així la quantitat suficient de llum.

L'evolució de la química fotogràfica, que en els seus inicis va necessitar vuit hores per impressionar la primera placa sensible, fins els temps d'Edison, en que era suficient 1/100 de segon, i, per altre part, els avenços tècnics-mecànics, que varen permetre a Lumière posar a punt la seva màquina, concluint feliçment en el que ve a constituir el mitjà d'expressió més revolucionari i transcendental del segle XX: el cinema.

Breu història del cinema

Cap de les arts ha viscut en els seus primers cent anys d'existència una evolució tan rica i a la vegada tan vertiginosa com el cinema, ja que als seus aspectes tècnics i artístics afegeix l'aspecte d'espectacle, de vehicle ideològic, de mitjà de comunicació o de fàbrica de mites; es converteix en indústria i la pel·lícula passa a ser sense remei una mercaderia més de la que s'espera treure sucorsos beneficis.

El cinema desde els orígens a la primera guerra mundial

Fins la dècada dels anys vint del nostre segle, el cinema és mud i només en la dècada següent arriba el

Article enmarcat dins el conveni de normalització lingüística

GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació i Esports

color. Aquest criteri tècnic juntament als condicionaments històrics ens permeten assenyalar una primera etapa desde 1895 fins els anys de la Primera Guerra Mundial.

El 28 de desembre de 1892, en el Gran Cafè de París, els Germans Lumière presentaven una pel·lícula amb un títol tan descriptiu com el mateix contingut: "La sortida dels obrers d'una fàbrica" (precisament es tractava de la Factoria Lumière). En realitat no era més que una extensió de la fotografia a la s'hi afegia el moviment. El caràcter de crònica serà compartit per la resta de realitzacions d'aquests pioners, així "La partida de cartes", "L'arribada del tren", "El mur", etc. Els protagonistes de la pel·lícula, els obrers de la fàbrica i els presumiblement espectadors, els seus propis companys de treball, fan sorgir per primera vegada a la pantalla un col·lectiu d'homes, fenomen que va fer dir a Jaurès que el cinema era el teatre del proletariat.

En els seus inicis el cinema havia nascut amb una intenció merament

realista, però molt aviat el maneig dels elements tècnics va permetre a Georges Méliès (1861-1938) emprar les seves dots de mag prestidigitador posant en circulació ingeniosos trucatges (en "L'home del cap de cautxú" feia créixer descomunament el cap del protagonista fins fer-lo estallar). El suspens havia guaitat tímidament i una simple estructura narrativa s'anirà obrint pas en pel·lícules tals com "El viatge a la Lluna" (1902) o les seqüències amb que es reconstrueix el famós "Procés Dreyfus".

Es pot parlar de Lumière i de Méliès com a principals representants, encara que no únics, de les dues tendències bàsiques de la història del cinema fins als nostres dies: la realista i la fantàstica.

Els primers passos del nou art en els Estats Units es relacionen amb les experiències d'Edison, essent la seva preocupació bàsica la temprana

vinculació dels aparells sonors recent construïts amb les noves possibilitats visuals que el cinema ofería. Thomàs Edison és el gran iniciador de la indústria cinematogràfica americana abans de la Primera Guerra Mundial, però també el seu gran monopolitzador. En la línia d'aprofitar les tècniques europees Edwin Poter aconseguí les seves més importants realitzacions en "Salvament en un incendi" (1902), i en "Assalt i robatori a un tren" (1903), en les que als simples elements narratius adjunta altres aspectes experimentals com els tan aleshores desconcertants primers plans.

Amb David W. Griffith "El naixement d'una nació" (1915) i "Intolerància" (1916), es donen interessants passes tècniques i de narració, i la seva tasca ja és testimoni efectiu del ràpid creixement de la indústria cinematogràfica, que s'alinea darrera la siderúrgica, la petrolífera i dels automòbil, arribant a crear-se desde molt prest el conegut *star system* de Hollywood.

Abans de la Primera Guerra Mundial, el cinema ja va esser descobert com a element propagandístic de formidable alçanc. Les obres de Griffith o les tasques documentalistes de la "Biographe Company" damunt la guerra hispano-nort-americana, tenen una clara intenció nacionalista. Molt aviat els temes polítics, religiosos i inclús els d'un cert senyal eròtic conviuran amb les produccions de cinema còmic. En aquest darrer gènere M. Sennet (1880-1960) és un gran precursor i les seves pantomimes plenes de sàtira es revestiran

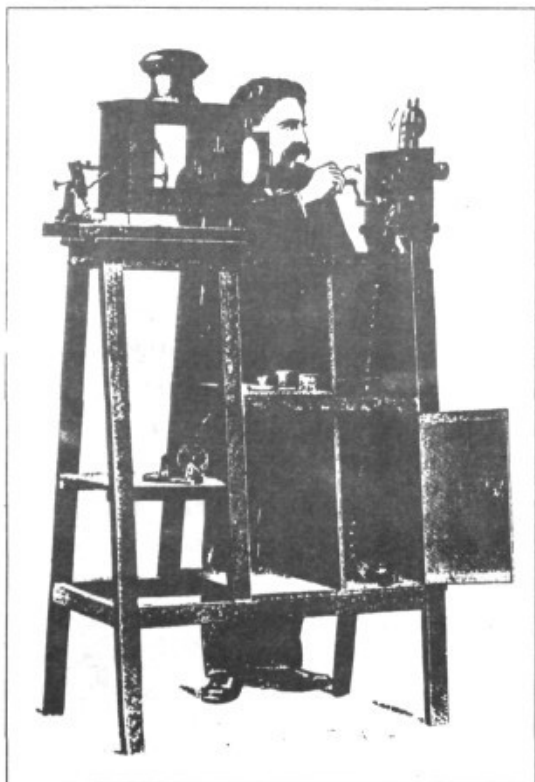
d'una tendra humanitat quan el genial Charlot faci la seva aparició.

Acabada la Primera Guerra Mundial queda oberta una segona etapa que inclou aportacions tan estimables com l'expressionisme alemany, el cinema revolucionari soviètic o l'escola impresionista francesa, entre altres moviments. És notable la incidència dels grans esdeveniments històrics (Revolució Russa de 1917, Crisi del 29, ascens i triomf dels fascisme, etc) en les realitzacions d'aquesta època.

A França, l'anomenada escola impresionista manifesta una voluntat vanguardista i un desig de distanciament i inclús oposició a la totpoderosa indústria americana que vol imposar productes merament comercials. Un cert intel·lectualisme i una atenció als personatges populars de suburbi i taverna estan fixos en aquest grup d'autors que cerca lo natural, lo autèntic, actitud que preludia el neorealisme italià. És general entre aquests autors un marcat caràcter crític en front a la cultura burgesa.

A l'Alemanya de postguerra, l'expressionisme, que desde 1910 havia adquirit una notable alça en pintura, es fa present a l'art cinematogràfic. El desig d'evasió davall una ruïna bèl·lica i les seqüela de desequilibri social i desfeta cultural i anímica es distreuen en moltes de pel·lícules amb éssers visionaris, vampirs, etc., enmarcats en sinestres escenaris.

A mitad de la dècada del vint l'expressionisme alemany va adquirint un to de realisme social i crític molt en consonància amb l'evolució dels esdeveniments històrics. ■

El cinematògraf Lumière.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

☞ Títol: MUSEV Autor: Ben Jakober Editor: CIM	☞ Títol: Inventari de l'arxiu mun. de Santanyí Autor: Beatriz zamorano, Anton Ballester Editor: CIM
☞ Títol: Nins Autor: Yannick i varis Editor: CIM	☞ Títol: Poesies Mallorquines Autor: Juan Mascaró, Pvre. Editor: Patronat de Sant Antoni
☞ Títol: Claustros de Mallorca Autor: P. Fullana, A. Crespo, J. Prohens Editor: Guillermo Canals	☞ Títol: Temps ressucitat Autor: Vicenç Calonge i Gustà Editor: CIM
☞ Títol: L'espai de l'aigua Autor: M ^a Antònia Carbonero Gamundí Editor: CIM	☞ Títol: Tablas input - output Autor: UIB Editor: Govern Balear
☞ Títol: La arquitectura mallorquina desde la... Autor: Catalina Cantarellas Camps Editor: IEB	☞ Títol: Francisco Manuel de Melo (1608-1666) Autor: Antonio Bernat Vistarini Editor: UIB
☞ Títol: Diccionari Català-Valencià-Balear Autor: Francesc de B. Moll Editor: MOLL	☞ Títol: Diseño, producción y evolución de... Autor: Jesús Salinas Ibáñez Editor: UIB
☞ Títol: Aplec de Rondalles Mallorquines. Autor: Mn. Antoni M ^a Alcover Editor: MOLL	☞ Títol: Colón, mallorquí. L'origen de C.C. Autor: Gabriel Verd Martorell Editor: Comissió V centenari
☞ Títol: La Torre de Cala Santanyí Autor: Josep Segura Salado Editor: CIM	☞ Títol: Capdepera i "els Reis" Autor: Sebastià Ferrer Pascual Editor: Ajuntament de Capdepera

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Gaspar Melchor de Jovellanos

Va néixer l'any 1744 i va morir al 1811, polític, economista i escriptor. La influència enciclopedística i la lectura del jurisconsult italià Beccaria, el dugueren a propugnar la reforma del dret penitenciari, defensant l'abolició de la tortura. Fou membre de nombre de l'Acadèmia espanyola (1783).

A Xixon va fundar l'Institut asturià (1793-1794). Fou ministre de Gràcia i Justícia baix del regnat de Carles IV, però la seva actitud al front de Godoy i la seva ideologia liberal -partidari d'una monarquia templada a l'estil de l'anglesa- el varen obligar a retirar-se (1789). Va esser encara secretari d'estat en el ministeri presidit per Urquijo (1799-1800). Acusat, a la caiguda d'Urquijo, d'introduir a espanya una

edició castellana del "Contracte social" de Rousseau, va estar empresonat a la Cartoixa de Valldemossa i en el castell de Bellver (1802-1808), d'on va sortir després del motí d'Aranjuez. Es va oposar a la política napoleònica, a pesar de que Josep I l'hi havia reservat el ministeri de l'Interior, i va formar part de la Junta Central.

El caràcter moral reformista i la fe en el progrés presideixen el conjunt de la seva obra. Fou un escriptor polifacètic, autor de sàtires, poeta líric i dramaturg. La seva prosa científica, els seus assaigs damunt la vida i la cultura espanyoles és el que permanence com a més representatiu del seu pensament i a on es manifesta més fervorament el seu esperit renovador i il·lustrat. ■

Article enmarcat dins el conveni de normalització lingüística

GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació i Esports

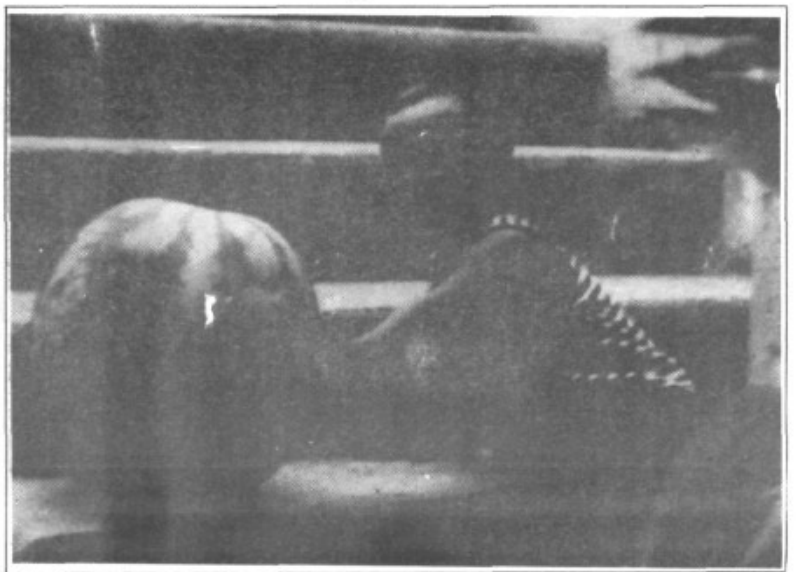
Curiositats

Aquesta figuera de la dreta no és com ses de per aquí, és una figuera forastera, més concretament és una figuera japonesa i està sembrada dins un corral d'Ariany, les figues són blanques en ratlles verdes.

La síndria de la fotografia inferior va pesar més de 18 kilograms i està collida, com no, a Ariany.

Fotografies: Joan Ferrer.

Sa volta que férem es seixantins arianyers per ses festes

Dia 26 d'agost es dematí,
a les set tocaren diana,
perqué estava anunciada sa marxa,
que es vellets havíem de seguir.

Per tant això és una caminada,
que l'any passat se començà,
i enguany és sa segona vegada,
idò que això tengui molta durada,
per tots es qui hi puguin anar.

Cent-cinquanta en vàrem partir,
a n'aquesta volta de seixantins,
però també molts de cinquantins,
que s'hi varen afegir,
i així tots plegats passàrem es camí,
tant si érem casats com fadrins.

S'itinerari era és següent,
tothom a sa plaça acudigué,
i pel carrer Major lo primer,
férem sa sortida alegrament.

A ca ses monges vàrem arribar,
i ja agafàrem capavallada,
amb sa marxa molt moderada,
pel Pou Bo vàrem passar,
arribàrem a n'es Pou Jurà,
i a l'esquerra prenguérem sa camada.

Idò aquí prenguérem sa camada,
que hi ha a Son Ciurana i Ses
Barqueres,
i així tant si érem vells com velles,
duiem una marxa que no cra cansada.

A n'es Camí de Son Reixac vàrem
arribar,
que en front és es Campet,
i aquí mos aturàrem un ratet,
i cap a Ariany vàrem girar,
perqué si a la dreta havíem de girar,
llavors ja havíem d'arribar,
fins a sa caseta d'en Matlet,
i així es tramo ha estat més curtet,
i es de més edat no s'han hagut de
cansar.

Llavors passàrem per es Molí,
que fa poc que l'han montat,
que és una preciositat,
i llavors de tot ben acabat,
propietat d'en Sebastià Rubí.

A n'es camí d'es Camp vàrem arribar,
i ja agafàrem capamuntada,
i per n'Alorda altra vegada,
a n'es carrer d'es Sol vàrem arribar,
i sense gens d'atropellar,
a n'es carrer Molins férem s'entrada.

Per es carrer Molins vàrem seguir,
tots fins a n'es carrer Major,
que hi havia un bon esquadró,
que tots en molta blancor,
una camiseta de Sa Nostra vàrem lluir,
i així arribàrem a la fi,
a sa plaça sense cansament ni suor.

Quan a sa Plaça vàrem arribar,
davant es cafè hi havia taula posada,
i quan sa gent va estar col.locada,
un cafè amb llet i ensaïmada,
així mos varen obsequiar,
i tots poguérem berenar,
i a n'es mateix temps descansar,
després de sa passetjada.

A lo darrer va haver-hi una sorpresa,
per es dos més vells que hi havia,
com un novii i una nuvia,
d'un pagès i una pagesa.

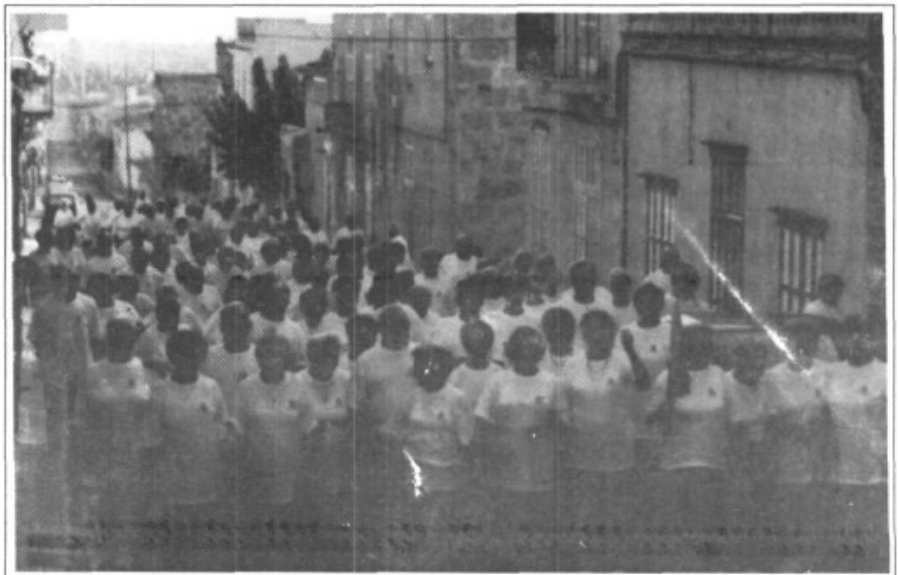
A això qui les ho va entregar,
va esser en Joan Ferrer,
i aquí enmig d'es carrer,
a tots dos les va abraçar.

I ara les anomenaré,
per si l'any que ve no podien venir,
vuitanta-nou anys enguany han de com-
plir,
i encara tots dos s'aguanten bé.

Un és en Jordi "Massanet",
i s'altra na Maria "Garriguera",
que com dic s'aguanten de primera,
i no importa cap gaietet.

Ara ja per acabar,
es molts d'anys a tothom donaré,
i a n'es nostro batle lo primer,
i a n'es regidors nous que hi ha,
perqué molt puguin treballar,
en bé des poble arianyer,
que això és lo que hem de menester,
perqué molta falta fa.

Ara ja faig sa darrera,
i amb aquesta acabaré,
Déu vulgui que l'any qui ve,
cançons vos pugui fer,
i si puc amb voltros també vendré,
com a bon amic Joan Frontera,
i amb aquesta contarella,
així avui me despediré. ■

Part dels participants a la caminada del dissabte de sa festa.
Fotograf.: Joan Ferrer.

Varietats de figuera de Mallorca

Una vegada fullejant el llibre "Les figueres mallorquines" de Josep Rosselló, Joan Rallo i Josep Sacarès, vaig trobar aquesta interessant classificació de les moltes varietats de figues que existeixen a Mallorca, també hi vaig trobar aquesta cançó que està atribuïda a Ariany:

Jo en menjaria, de figues,
de roges i d'aubarcors:
Ses bordissots són millors
si en tenia de coïdes!

Llorenç Julià, Monjo de Montserrat.

Abaldufades	Ouades	Aperades	Còniques	Esfèriques	Esclafades	Varietats foresteres	Desconegudes
Bordissot blanca	Alacantina	Coll de dama blanca	Albacor	Paratjal	Mare de Déu	Napolitana blanca	Abaldufada rimada
Bordissot negra	De la tira	Coll de dama negra	Albacor blan- ca	Cuiro de bou	Porquenyà blanca	Maella	Coll de dama bordissotenca
Balalfi	De la caseta	Coll de dama de Ciutat	Cucurella	De la plata	Mare de Déu de Lluc		Martinenca de Mina
Porquenyà	Carlina	D'en Tià Pe- nya	Vacal	Cosme Manyo			Calderona de Mina
Verdal d'Oriola	Carabasseta	De Bànyols	De la roca	Redona de gra			Groga tardana
Verdal	D'ull de per- diu	Capoll llarg	De gra	Llimonenca			D'en Manel
Verdal negra	Algerina	Andreva	D'en Serra	Paratjal rima- da			Francesca
Martinenca	Roja	Jorba	Del clauet				Borda barra- quer
Hivernenca	Roja	Brocalet	Dels tres es- plets				Pota de cavall
De la senyora	Agulla	Llei	Pelosa				D'en Mora
Santmartina	Blanca clara		Calderona				
De la glòria	Renyac		Victòria				
Porquenyà negra	Pèl de bou		Blava				
	Rotgisca		Sitcel				
	Martina		De les olletes				
	Miralla						
	Bermesca						

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

📖 Títol: David Glasgow Ferragut Autor: Jaime Sastre Moll Editor: Comissió V centenari	📖 Títol: II jornadas sobre contaminación Autor: Varis Editor: V. Cerdà
📖 Títol: El pare Antoni Guasch i Bufi Autor: Antoni Costa Bonet - Felip Cirer Editor: Comissió V centenari	📖 Títol: Educaición y Salud Autor: Carmen Fernández Bennássar Editor: UIB
📖 Títol: Apostes per la bibliografia Guilleniana Autor: Antoni A. Gómez Yebra Editor: UIB	📖 Títol: Bitzoc literatura Autor: Varis Editor: BITZOC
📖 Títol: Les torres marítimes de Lluçmajor Autor: Josep Segura Salado Editor: IEB	📖 Títol: Joan Ignasi Valentí i Marroig Autor: Alexandre Garcia, Jaume Oliver Editor: UIB
📖 Títol: Adan Diehl i Formentor Autor: Rafael Alcover González Editor: Comissió V centenari	📖 Títol: Guia Acadèmica Handbook Autor: Secretariat de publicacions UIB Editor: UIB
📖 Títol: Menorquins a la Florida Autor: Jaume Sastre Moll Editor: Comissió V centenari	📖 Títol: El Minotaure Autor: Guillem Cabrer Editor: CIM
📖 Títol: El Mandarí i jo Autor: Rosa Maria Colom Editor: La Galera S.A.	📖 Títol: Micropaleontología sedimentaria del ... Autor: Guillermo Mateu Editor: Comissió V centenari
📖 Títol: Ruben Darío a Mallorca Autor: M^a del Carme Bosch Editor: Comissió V centenari	📖 Títol: estudis d'història econòmica Autor: Varis Editor: Premsa universitària

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

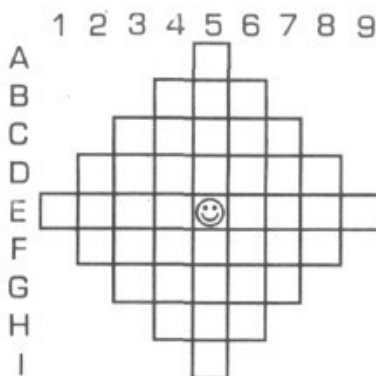
PASSATEMPS

Secció a càrrec de **Biel Tovell**.

Lletres creuades

Horizontals: A) Símbol químic del sofre. B) La Seva Altesa Reial. C) Que es resisteix a obeir a l'autoritat. D) Qui pateix mania incendiària, amb impulsos a calar foc. E) Llavors de la planta "coffea arabica". La segona vèrtebra cervical. F) Estat de salut. G) Prende i apropiarse indegudament amb violència o engany, allò que pertany a un altre. H) Poc freqüent. I) La mateixa que A.

Verticals: 1) Símbol químic del carboni. 2) Cadascún del moviments que fa l'home quan camina. 3) Treure a sorts i adjudicar una cosa a aquell a qui la sort, indicada per a un bitllet o nombre, ha afavorit. 4) Serenitat. 5) Preparat que s'obté per a l'acció d'un àlcali sobre un oli o altre greix i que serveix principalment per a rentar la pell, la roba i altres objectes. Nom propi d'home (rev.) 6) Acabar de matar; matar a algú que ja està a punt de morir. 7) Afluixar, disminuir la tensió. 8) Forma verbal de metre. 9) La mateixa que A i I.

Pensaments

- Cadascú reb d'acord amb el que dóna. Si tú dones odi i indiferència, rebràs el mateix. Però si dones atencions i estimació, rebràs afecte i amor. Ningú s'acosta a les espines perquè espinen ni al fang perquè embruta, però tothom aprecia a les

flors perquè espargeixen bellesa i perfum. Cadascú reb d'acord amb el que dóna.

(C. Torres Pastorino)

- L'enveja, és el reconeixement del propi fracàs.

(Pedro Ruiz)

- L'amor neix de res i mor de tot.

(Alphonse Karr)

- Solidaritat, no significa renúncia.

(Guillem Frontera)

Lletres barrejades

Aquesta vegada has de cerca 10 noms de carrers d'Ariany.

A R O J A M A S D A
B E T L E M A S Ç D
I Ñ L K J H O N V B
T Z X C V B A I G T
L K J H G R Q L N A
L D A M E T O O I U
O I U P O D S M J U
C V S A A Q W E R T
H E R L F O R A D T
M N L E A T O C H A

Test cultural

Si lliges a tens a mà la Fulleta del mes passat, tindràs bo de fer contestar a n'aquest test ja que quasi totes les preguntes estan tretes de la mateixa.

1.- A les passades eleccions municipals, quin % d'arianyers votaren?

- 90 %

- 35 %

- 85 %

- 70 %

2.- De quin partit és el President del Govern Balear?

- UM

- PP

- PSOE

- PSM

3.- I la Presidenta del Consell Insular de Mallorca?

- Dels Verds

- D'ERC

- Del PSM

- D'UM

4.- El Camí de Sa Marquesa, segons la tradició, unia les cases d'Auberg amb les d'una possessió, sabs quina?

- Son Guineu

- Son Guillot

- Son Doblons

- Son Sureda de Manacor

5.- S'aljub de sa plaça, sabs quina cabuda d'aigua té?

- 500.000 litres

- 1.000.000 litres

- 200.000 litres

- 800.000 litres

Refranyer popular

- Per Sant Bartomeu, tronar sentireu.

- Per la Mare de Déu del llit, tan llarg és el dia com la nit.

- Sant Llorenç mullat, és ben arribat.

- Per l'Ascensió, no és ametlla, ni ametlló; i per cinquagema, ja és ametlla plena.

- Niguls per Sant Magí, la pluja és pel camí.

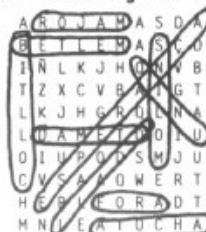
Solucions

Lletres creuades

Horizontals: A) S B) SAR C) Rebel D) Piròman E) Cafè. Axís F) Sanitat G) Robar H) Rar I) S

Verticals: 1)C 2) Pas 3) Rifar 4) Serenor 5) Sabó. Ibas 6) Rematar 7) Laxar 8) Mit 9) S

Lletres barrejades

Test cultural

1.- 90 %

2.- PP

3.- UM

4.- Son Sureda de Manacor.

5.- 800.000 litres.

Servei de Promoció Econòmica de la Mancomunitat Pla de Mallorca

A l'article publicat en el número anterior, a la mateixa secció, es parlava de l'autopresentació com un recurs a emprar a l'hora de cercar feina. Aquest pic continuarem informant-te sobre les oposicions i sobre un dels mètodes de recerca de feina molt usual i eficaç com és el d'informar a la família, amics i persones conegudes que et puguin ajudar en la teva recerca de feina.

Amb això es pot aconseguir un ajut a l'hora de mantenir la teva constància, informació i, en alguns casos, un possible lloc de feina.

En moltes ocasions, les empreses recorren a contactes particulars, recerques directes, etc... per cobrir llocs de feina. És per això que has d'intentar implicar el major nombre possible de gent coneguda (familiars, amics, coneguts) perquè s'interessin en ajudar-te a cercar feina.

Convé explicar bé quin tipus de feina vols, quin sector t'interessa més, quin és la teva experiència laboral, el nivell d'estudis i la formació de que gaudeixes.

Has de mostrar ganes i interès per treballar, intentant no fer llàstima ni caure en la temptació de dir que "treballaries en qualsevol cosa". T'has de fer valer.

Quant als familiars i amics pots exposar-los en major confiança i claredat el teu desig de trobar una feina, que segons la teva experiència o formació, puguis desenvolupar amb eficàcia. Per altra banda has de tenir en compte que les gestions que realitzin en aquest sentit són totalment voluntàries. Així mateix, si aquests saben de la nostra competència en un camp de treball determinat, ens poden oferir directament la feina. En aquest cas hem de tenir present que el nostre rendiment repercutirà directament en la persona que ens va recomanar, així que procura esforçar-te per no decebre-la, sense que això suposi fer feina per ella.

Fer oposicions

Preparar oposicions és el camí per aconseguir un lloc de feina fix dins les Administracions Públiques. Mitjançant l'oposició s'aconsegueix un treball per a tota la vida i això és important, però la competència és molt nombrosa i dura s'ha de preparar amb molta cura durant mesos o anys.

Per ser funcionari de qualque administració pública (organismes estatals, autonòmics o locals) tens que complir els requisits següents:

- Tenir 18 anys o més.
- Estar en possessió del títol exigít a la convocatòria.

- No tenir cap malaltia o defecte físic que impedeixi el desenvolupament de les diferents funcions.

- No estar exclòs mitjançant un expedient disciplinari del servei de l'administració pública, ni trobar-te inhabilitat per a l'exercici de funcions públiques.

Les oposicions als cossos de l'Administració de l'Estat i la Seguretat Social es convoques tots els anys mitjançant l'OPE (Oferta Pública d'Ocupació).

L'objectiu de l'OPE és la contractació de personal al servei de l'administració que està obligada a publicar totes les places vacants de tots els nivells laborals dins el primer trimestre de l'any. Una vegada publicada l'OPE, la convocatòria de cada una de les proves tindrà lloc entre les mesos de març i juny-juliol. Les proves es realitzen normalment els mesos d'estiu.

La convocatòria de cada una de les proves es fa pública a través dels butlletins oficials (BOE, BOP, BOCAIB) que pots trobar en algunes biblioteques o al Servei d'Informació i Atenció al Ciutadà (SIAC) a la plaça de les Draçanes o diferents Centres d'Informació Juvenil, a la premsa diària o per algunes publicacions especialitzades. Finalment els departaments de personal de les diferents administracions públiques també ens informaran sobre les oposicions. En darrer terme has d'acudir al butlletí oficial on es publica la convocatòria per trobar el termini de presentació d'instàncies (normalment 20 dies a partir de la publicació del Butlletí), requisits i temari.

Per preparar les oposicions pots fer-ho pel teu propi compte comprant el temari a una acadèmia o a una llibreria que el vengui.

Els tipus de convocatòria poden ser:

- Oposició: treu la plaça qui obtengui la millor puntuació d'una sèrie d'exàmens o proves.

- Concurs: s'estableix un barem de mèrits pel qual es puntu la formació i experiència professional.

Per altra part hem de distingir entre la convocatòria lliure, a la qual poden presentar-se totes les persones que no treballin a l'administració on es convoca la plaça, i la restringida, en què es presenten aquelles persones que ja treballen a l'Administració que convoca la plaça.

Els cossos de funcionaris es divideixen en diversos grups segons la titulació per ingressar-hi són aquests:

- Grup A: Títol de Doctor, Llicenciat, Enginyer, Arquitecte o equivalent.

- Grup B: Títol d'Enginyer tècnic, Diplomats Universitari, Arquitecte Tècnic, FP III o equivalent.
- Grup C: Títol de batxiller, FP II o equivalent.
- Grup D: Títol de Graduat Escolar, FP I o equivalent.
- Grup E: Certificat d'escolaritat.

Les Borses de Treball

Ara parlarem de les Borses de Treball com un mitjà de contacte entre el treballador i l'empresa. Quan hi ha una necessitat de cobrir un lloc de treball, l'empresa deixa constància de la seva demanda contactant amb el centre on es troba la borsa de treball.

Per aprofitar-te dels avantatges d'una borsa de treball has de complir uns requisits:

- Emplena correctament el document de demanda.
- Avisa quan modifiquis qualque dada o si trobes feina.
- Compromet personalment amb les condicions establertes per cada borsa de treball.

Algunes borses de Treball són les següents:

- Mancomunitat Pla de Mallorca. C/ Hospital, 28 de Petra. Telèf.: 83 04 41.

Compta en el seu Servei de Promoció Econòmica d'un servei dirigit a les empreses i persones que desitgin incorporar-se al món laboral, gestionant, a través d'una Borsa de Treball, ofertes i demendes de feina.

- Direcció General de Joventut, Menors i Família C/ de Francèsc Salvà, s/n. Edifici "Es Pinaret", es Pont d'Inca. Tel: 176410/14

- SIOPJ c/ Horts, 1 baixos. Tel: 173040

Adreçat especialment als estudiants de la UIB que són llicenciats o diplomats, però també a tots els estudiants que volen incorporar-se al món laboral.

- CAEB. Avda. Gabriel Alomar i Villalonga, 27. Tel: 460650/54/58.

- INSTITUTS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL (només per estudiants matriculats).

- Col.legis i Associacions professionals, (consulta el teu col.legi professional).

Per a qualsevol consulta que vulguis fer sobre temes d'orientació laboral i recerca de feina pots dirigir-te a la Mancomunitat Pla de Mallorca, Servei de Promoció Econòmica del carrer Hospital, 28 de Petra de Petra o telefonar al 83 04 41 on t'atendrem gustosament i amb la professionalitat que el tema requereix.

Aquest article està elaborat a partir de la "Guia d'Ocupació" editada per la direcció General de Joventut, Menors i Família de la Conselleria de Governació i la Guia d'Orientació Laboral "Cerques feina?" editada per l'Ajuntament de Palma.

Cursos de formació continuada per a treballadors

Organitza: Mancomunitat Pla de Mca.

Curs	nº hores	Inici	Finalització
Atenció al client	60	octubre	desembre
Anglès II	70	octubre	gener
Alemanya II	70	octubre	gener
Comptabilitat general	60	setembre	desembre
Fiscalitat	60	setembre	desembre

Lloc de realització: els cursos es realitzaran a la localitat on hi hagi més preinscripcions.

Requisits: ésser treballador en actiu.

Informació: oficines de la Mancomunitat Pla de Mallorca.

Els donants de sang creen una revista

Des de fa pocs dies ha sortit al carrer una nova publicació titulada **Donants de Sang** promoguda per la Germandat del mateix nom.

Aquesta revista de caràcter trimestral surt amb la intenció de donar a conèixer les activitats que du a terme aquest organisme, els actes en què participa i les notícies que sorgeixen al voltant de la Germandat. L'objectiu fonamental és donar a conèixer la lloable labor que realitza aquesta organització en benefici del Banc de Sang de Mallorca.

La revista de la qual se n'han fet 30.000 exemplars es distribuirà de manera gratuïta a les persones que facin voluntàriament donació de la seva sang. ■

Als participants del Correllengua

Les persones que varen participar al **Correllengua** celebrat en el mes d'abril portant la flama de la llengua per Ariany, hi va haver un retratista professional que les va fer unes fotografies de gran format (20 cm per 15 cm) i ara les han enviades, el preu de cada una d'elles és de 500 pessetes, si algú està interessat en veurer-les o comprar-les, sense cap compromís, que es posi en contacte amb en Jaume Taberner. ■

Sa farola

- Com anam? te veig mig empardalada, què també duus ressaca?

- Calla! tants de vespres de vetlar, es meu "cuerpo" ja no aguanta.

- Es que saps quines marxex que has agafat aquestes festes! si no afiques es nas per tot no estàs bona.

- M'agrada estar dins es trui i no m'en vull anar endarrer de res.

- Això no importa que ho diguis! saps que en feies de planta una xeiruga com tú en tot es cos ple de sabonera, ets al.lots joves encara però tú que ja duus es barram postís i voler jugar a ser jove...

- Sempre han dit que sa joventut no se mira per ets anys, sinó per s'esperit, i molt que me va agradar sa festa de s'espuma, saps quines paupades que pegaven per allà, i a sa meva edat jo ja no m'en recordava.

- T'assegur que tens es cap ben barrinat, a sa teva edat encara anar endarrer de que la paupin, quan lo normal seria que fessis ganxet.

- Qué putes!!! me volia llevar s'endarrer, i si l'any que ve ho tornen fer has de venir amb jo, perquè ha estat lo que més m'ha agradat de ses festes, més que sa porcella!

- Ah no!!!, a jo lo que més m'agrada es l'ofici, encara estic en sos pels drets.

- Ho crec bé, en lo que t'agrada lluir es garbo. Ja te vaig veure ja que estrenaves, tan engirgolada i amb so "cordonsillo", anells i sa barbada, pareixies es "carro de la Beata".

- Hi vaig anar mig hora antes per tenir un bon puesto, volia veure tot s'ajuntament nou com quedava.

- Sí te dic que planta en feien molta, tan mudats!... vols que et digui, a jo ja no me remouen es ventrei aquests!

- Enveja! ja t'agradaria a tú estar-hi. No, idò va esser una missa ben lluida, no hi va mancar res, jo que me pensava que enguany no hi hauria alfabaguera.

- I per qué no n'hi havia d'haver?

- Jesús!, perquè si a tothom es planter li va anar com a jo...

- I que t'hi va passar?

- Jo t'ho diré, entre que sa llavor me va "reburdunir" i sa cuca la me va espipellar, no he tengut s'alfabaguera bona.

- Idò l'haguessis esquitxada!

- Ja l'esquitxava es meu homo! però me pareix que ja ha perdut es tranc i la va socorrar, sé ben cert que l'any qui ve posaré llavor nova, encara que hagi d'anar a cercar-la a Sant Bernat de la Real.

- Parlant de tot, tú que sempre trobes ossos a n'es lleu. Qué has trobat de ses festes?

- N'hi ha hagut per tots es gusts, jo crec que ja he tornat un poc empesa d'anys perquè tenc es cap com un tamborino, tot ha estat xum xum, xam xam, renou, sabonera,... i jo qué t'he de dir, lo que més me va agradar va esser es pregó, que me va fer recordar temps enera, però tot lo altre ja no és per jo. Ah! i lo que me va venir molt de nou va esser que un acte tan important i que se feia per primera vegada a Ariany, s'Ajuntament no el va presidir.

- Presidir? Gràcies que encara n'hi havia qualcún. No idò a jo hi va haver més coses que m'agradaren. Es dissabte de bon dematí ja vaig començar amb sa caminada i vaig acabar ballant de tot a sa plaça, tangos, valsos, pasdobles, tot... no vaig fer cap ruís, i si es meu homo se cansava m'aferrava a n'es primer que trobava, vaig disfrutar!

- Ara me pots venir amb sos galindons que te fan mal, o que vagi a cercar a Sor Ignaci perquè te llevi es calls, un verdanc has de menester tú, com si ja no

te bastàs en lo que balles per sa tercer edat.

- Lo que tú no pots sofrir que ets tres disfrutin, ets com una figa flor. i no vaig ballar jotes i boleros però mos dugueren un grup ben mort que hi havia qui ballàs, menos mal que Valldemossa ho arrglaren un poc, llama que fos tan curt!

- Ni ses moixes per es gener van enlaire com tú!

- Hem de disfrutar ara que porqué no mos temerem i començarem tenir sa sang alta, colesterol, triglicètos, reuma, "s'arcrosis"...

- Calla, calla! que tot es cos ja me mal.

- No te dic jo! no i ara ja m'he apuntat a s'excurió d'Eivissa!

- I per allà qué no van nuus?

- Aposta hi vaig, no te dic que no vull morir sense coneixer-ho tot, no i per poc que m'escometin encafa me l'varés es damunts.

- Bon paper feràs! amb aquestes velles que passetges.

- I amb molt de gust, en lo que me costat aconseguir-les.

- Bé m'en vaig que es meu nét com en ses bicicletes i ja sent sa sirena qsona. No i si hi ha es mateix locutor q l'any passat, és un gust sentir-lo.

- Menos mal que qualche co t'agrada.

- Bé molts d'anys i fins l'any q ve. ■

